Lit. B

Pag. 1

Deris Excellence

Høyædle og Welbaarne

Welædle og Welbyrdige Herrer

Kongelige Deputerede ved Financerne
og Samtlige Tilforordnede udj
Cammer Collegio

Naadige og Gunstige Herrer

Min underdanigste deduction Erklæring
og betænkning efter befaling over den fra
Boringholm sidst fra Hr: Obriste Commendant og
Amptmand Høyædle og Welbyrdige Niels West
og de tvende Committerede Welædle Capitain
Adolph Tobias Herbst og Niels Nielsen ind-
=komne Commissions forretning over Boringholms

Kongelig Almindings og Strandmarkens indtagelse tid efter Anden efter Kongelig Allernaadigste til dem ergangne Commissorium og befaling af Dato 20 Septembr: 1723. er efter nöyeste examination og beste begribende medstor möye iblandt mine mange Andre forretninger som fölger

Anledningen til Sagen er som findes udj min underdanigste tilforn efter Eders Excellence og höye herrers ordre givne Erklæring de dato 20 Augusti 1723 paa Capitain Herbst og Niels Nielsen forrige Commissarier vide samme Erklæring som Originaliter hermedigien indhendes pag: 3 et sc paa samme underdanige Erklæring og derpaa Eders Excellence Comer Collegii Allerunderdadigste forrestillelse er fuldt hans Kongelig Mayestets Allernaadigst befaling og Commissorium til velbemelte hr. Obrist West og bemelte Capitainer af forbemelte 20 Septembr 1723 dessen indhold bestaar af 9 poster

1 At hade kalde for sig alle de klagende af ere herret saaledes at de som beraaker paa skröder og adkomster sættes i een Classe 2 paa hevd i dend Anden 3 paa fo i 3die 4de som af Jordebog og Matriculer sig at beviise at hvis de har indtag

Er tilforn lagt udi Stalle og Skyld 5 de
som formeener sig af det indtagne jord
for höyt at være lagt i Skyld paa hvilke
Klager Commissarierne Cap: Herbs og Nielsen
skulle give deris Arklæring og Raison til Po-
sternes Sande og Rette oplinsning. 6
Bönderne forrelegges alt saadant til een
vis tid at giöre som Oberst West med de
andre Commissarier agter nödig uden at
röre Personalia til hoved sagen er af giort.
7 Skulle paa Lands tinget, Bye og Herretz-
ting Kundgiöres at ald process og Rettergang
om denne Commission om udmarkerne skul-
de indholdes paa alle sidder, dog een hvers
Rett og Fatalitet reserveret 8 At General
Fiscalens Fuldmægtig ved examination-
nen skulle være overværendes og gaa-
de forrige Commissarier til haande 9 At
undersöge hvo bönderne u tilborligen Kand
have instigeret til andet end hvad billigt
og ret er
Disse poster haver Samtlige Commissarierne
observeret og efter lovlig tillyssning
og tilkaldelse efter den foreskrevne methode
hvorpaa ingen Klager:/ foretaget sig som
følger

d:o 3 Novembr: 1723. er Commissionen begyndt i Rönne, nærværende Oberst: Vest Cap: Herbst, Nielsen og General Fiscalens Fuldmægtig Bruun, hvorda blef læst de Kongelig befalninger, og Bruun indgaf sit indlæg fol: 7 med paastand om Commissionen fremgang, da efter advarsel og publication mötte eendeel af de som beraaber sig paa skiöder og Adkomster fol: 8.

d:o 6 Novembr: Continuerede Commissionen og de foretaget de som efter anden Classe beraaber sig paa hæfd. fol: 39.

d:o 8 Novembr: Commissionen foretaget, da de som henhörte til den tredie Classe er foretagne angaaende fæste fol: 43

d:o 10 Novembr: foretaget de som kunne have efter 4de Classe Jordebog eller Matricul, mens ingen mötte fol 50.

d:o 11 Novembr foretaget videre de som hörte til förste Classe om skiöder og Adkomster fol: 10.

d:o 13 Novembr: foretaget de som beraaber sig paa at være for höyt taxeret af de indtagne Jord. fol: 50.

Derefter er Commissionen d:s 27 Novembr: 1723 foretaget og paaraabt om Rogen fleere var tilstede, mens som ingen mötte blev den Sluttet fol: 63.

Samme dag indgaf Bruun sit indlæg af inhold 1 at der som de der efter Skiöder og Adkomster hafde af udmarks Jordene ey skulle give Statt, var det at befrygte at samme Jord ey efter forordningen af 25 Novembr: 1720 fra Kiöb og Sal blev excipered 2 at der som det skulle gaae and at de skulle beholde saadan Jord uden Statts givelse, afgisk mange hundrede tdr Land uden publici nytte 3 de indfæstnings penge som er givet er iske meere over heele Landet end 565 Rdr og een udgifft som i een hvers lifs tid arriverer 4 der som eenhver som er ansat i stat skulle have moderation, vilde det give stor Dispute og Klagemaal om liighed, mens skulle moderation skee maatte den foretages efter forrige Commissions act nafn fra nafn fol: 61.

Procedurer i denne Commission er saaledes, at först har bönderne efter hver Classe kommen

Frem at Klage, derneſt har de tvende
forrige Commissarier Herbst og Nielsen Speci-
lement erklæret sig imod hver bondes
besværing.

Siden dereftter har bemelte tvende Com-
missarier indgivet d:o 10 Dec: 1723 een Gener-
erklæring paa alle Classers besværinger
som begynder fol: 62 til 86.

Derneſt har Oberste Vest föget sin Allerun-
danigst betænkning udf een Suppliq-
til Kongen om denne handel og ved hver
Classe vid: 86 til 106.

Den förste Classe om skiöder og Ad-
dertil hörer efterfölgende

1 de som har Rosenkrantzis Seddeler og e-
5 i tallet 1 Svend Jorgensen 35 Clem: f-
8. 2 Mogens Pedersen 46 Ryster fol: 12.
Hans Thomsen fol: 17 4 Peder Arildsen
fol 23 og 5. Hans Hansen fol: 27.

NB denne Amtmand Rosenkrantzis Sedde-
siger at Kröberen har fornöyet ham d-
paa Kongens vegne vid: Seddelen af 1
31 Marty

Hvorvidt den er Casseret efter resolutio

Af 25 Novemb: 1720. som Commissarierne
ved bref fra deris Excellence og höye herrer
d: 2 Decemb: 1720 er Communiceret.

Det som Bönderne herimod indvender,
er at det jord i saa lang tiid er lagt
til deris gaarde: (Noget deraf er dog ind-
taget siden:) og deris gaarder siden den tid
taxeret i flat, baade for den udlagte
jord, saa og for gaardens rette tilhörende.

2 Efterfölgende har skröder og Udkomsker
1 Anders Rasmusen fol: 9. 2 Hans Morsen
fol: 9. 3. Chresten Skofod fol: 9 4 Hans Madsen
fol: 9. 5 Carl Aagesen fol: 13. 6 Jacob Hansen
fol: 15. 7 Hans Andersen fol: 15. 8 Peder Han-
sen fol: 15. 9 Mads Fine fol: 16. 10. Peder Chri-
stensen fol: 16. 11 Jorgen Andersen fol: 17. 12
Jep Mogensen fol: 18. 13 Peder Andersen fol:
18. 14 Lars Nielsen fol: 20. 15 Christopher Han-
sen fol: 20. 16. Peder Vefstsen fol: 22. 16 Morten
Diderichsen fol: 25. 17 Diderich Diderichsen
fol: fol: 26. 18 Jens Monsen fol: 27. 19 Hans
Vefstsen fol: 30. 20 Anders Larsen fol: 31:
21 Peder Odbersen fol: 32: 22 Niels Andersen
fol: 32. 23 Friderich Hansen fol: 33. 24 Niels
Hansen fol 34. 25 Peder Larsen fol: 35. 26.

Peder Henrichsen fol: 36: Mogens Hans
fol: 37.

NB Alle dette beraaber sig paa Skiöderne pa
deris gaarder, mens det er först vist a
de fleeste har indtaget af udmarken sig
Skiöderne er Daterede, og hvad som för
indtaget, er ingen skat paa lagt

3 De som beraaber sig paa Skiöde, dommen
og 8 mænds forret ning 1 Erich Pe
sen fol: 13. 2 Svend Hansen fol: 12. 3 Jörg
Giödich fol: 19. 4 Jens Jörgensen fol: 21. 5
Pedersen fol: 22. 6 Vedich Haagensen fol
7 Hans Köler fol: 32. 8 Peder Espersen
32. 9 Rasmus Nielsen fol: 35. 10 Niel
Rasmusen fol: 38.

NB: er af samme beskaffenhed med forr

1 De som ej vil have den jord de har ind
mens vil ligge den udigien, om de
maa have den fri for skatt. 1 Hans
Thomesen fol 17. 2 Jens Vefstsen fol 21. 3
Hans Mortensen fol: 23. 4. Henning
-ler fol: 25. 5 Jacob Pedersen fol: 26.
Marchus Marcusen fol: 38

NB: Commissarierne er klærer herimod

Bönderne har haft den saa længe uden afgifft og derfor bör de og have den for den dem derfor liden paalagt skat.

Her foruden er i beregnet under den förste Classe nogle som har hevd og er 5 i tallet som siden ved hevd skal vorde anfört.

Nog tvende som beraaber sig paa fæste breve, som til den Classe skal vorde reduceret,

Over den som hörer til den förste Classe er Commissariernes Herbst og Nielsens Erklæring fra fol: 62 til 73. hvorudj de forsvarer at bönderne bör svare den dem paalagte skat og det med argumenter.

Her over har Oberste Vest först sin Generale betænkning at skallen kunde Modereris af fol: 86 til 92. og over den förste Classe i særdeelished ad fol: 91 og 95.

2den Classe om hæfd

Dertil hörer först de som er beregnet under den förste Classe, först Peder Aritzen fol 23. 2. Jens Larsen fol: 28. 3. Jörgen Larsen fol: 29. 4 Peder Christensen fol: 29. 5.

Niels Henrichsen fol: 36. Og derne
de som under Cassen er beregnet. 6
Niels Hansen fol: 36. 7 Eier Christensen
fol: 39. 8 Anders Rasmusen fol: 40
9. Eier Abraham Rasmus. 10 Hans
sen tillige med Hans Raboer fra 2
til 37 fol: 40. 19 Lars Pedersen fol: 4
20. Jens Jensen fol: 41. 21 Christen R
ner fol: 42. 22 Rasmus Jensen fol: 4

Alle disse beraaber sig paa at de med
forenniger pante breve kand bevi
at jorden som er indlagt over hafds
har lagt til deris gaarde.

Derimod er Commissariernes a fol: 73
76. som vil de skal give skat deraf. og
ste Westes a fol: 94 ad 96.

3die Classe de som beraaber sig paa fo

Under den förste Classe er tvende nem
1 Morten Davidsen fol: 30 og 2 Anders Lar
fol: 31, hvilke de som under den Cla
i acten beregnes er

1 Peder Pedersen fol: 43. 2 Niels Madse
fol: 43. 3 Hans Köhler fol: 43. 4 Han
fol: 44. 5 Ole Jensen fol: 44. 6 Ole Henrichsen 44. 7 Anders

fol: 44. 8 Peder Pedersen fol: 45. 9 Mogens Pedersen fol: 45. 10 Esber Monsen fol: 46 11 Niels Larsen fol: 46. 12 Peder Monsen fol: 46. 13 Anders Andersen fol: 46. 14 Hans Videricsen fol: 47. 15 Niels Friderichsen fol: 47. 16 Jens Hansen fol: 48. 17 Hans Hansen fol: 48. 18 Anders Jensen fol: 49. 19 Mogens Jörgensen fol: 49.

Disse beraabe sig paa deris fæste breve og formeener, at de ligesaavel paa den indtagne Jord har faaet fæstebrev og Vaarer skatter deraf, som af Gaardens rette tilliggende Jord;

Commissarierne herimod formeener at det er ej uden gaardens rette tilhörende Eyendom der er fæstet og ej udmarks Jorden

4de Classe om de som kunde beraabe sig paa Jordebog og Matricul.

Wrens der har ingen indfunden sig, Endskiönt derom er skeet tinglysning, som har beraabt sig derpaa fol: 50.

5te Classe som klager over de forhøyt af den indtagne udmarks Jorder satte

Dertil hører 1 Jens Jensen fol: 50. 2 Peder=

Hansen fol: 51. 3 Ole Madsen fol: 51. 4. Sve
Jörgensen fol: 52. 5 Peder Hansen fol: 52. 6
Morten Hansen fol: 52 7 Anders Rasmu
fol: 53. 8 Chresten Kofod fol: 53. 9 Hans M
=tensen fol: 53. 10 Esper Jörgensen fol: 53.
Jens Hansen fol: 53. 12 Hans Madsen fol:
13 Peder Pedersen fol: 54. 14 Peder Andersen
54. 15 Anders Madsen fol: 55. 16 Lars Mon
fol: 55. 17 Haagen Hagesen fol: 56. 18 Han
Erichsen fol: 56. 18 Hans Erichsen fol: 5
19 Hans Vaeboe fol: 57. 20 Hans Svendse
fol: 57. 21. Peder Erichsen fol: 57. 22 Nie
Andersen fol: 58. 23 Mogens Pedersen fol
24 Lars Jensen fol: 58. 25 Jacob Pedersen fol
26 Mons Jensen fol: 59. 27. Albert Hen
=sen fol: 60. 28 Mogens Andersen fol: 60
Poul Hansen fol: 60. 30 Gotfried Niels
fol: 61.

Forrige Commissariers Herbst og Nielsen
Generale Erklæring om den förste
Classe

Det Kand ej Regnes for Gaardens
Eyendom, som aldrig den har lie hört
mindre dermed slagen i Hart Korn,
Stat beregned eller i Jorde bog Anfö
Hvilket de beviiser med Argumente

1 Ved Sandemændenes beædigede forret=ning i forrige Commission vid Et. A etc: at det er Kongens udmarks jord

2 Ved deres egen tilstaaelse at det er ind=tagen af udmarks jorden i forrige Commis=sion vid Et: B.

3 Ved omliggende bönders indkomne Klage maale, som ved saadane indhægninger er præjudicerede i deris fædrifft, græsgang, Torve skiær etc: og var det da ubilligt, at den som intet har indtaget skulle svare skat af det som den anden har indhægnet af fælletz mark.

4 At Sandemændene har giort Eedpaa, at det der er taxeret for udmarks jord er indlagt af udmarken efter deris skiön, som hed over indhægningen.

5 De gamle diger udviiser hvorvit gaardens Eyendomme er, og hvorvit af Kongens udmarck er indtaget.

6 At de frem viiste Skiöder med den Clausul inden og uden gierde ey strecker sig videre for saavit uden gierde angaar, end til fæl=letz græsgang og torveskiær, som de iske maalte indhægne mindre imod Lovens pag: 467. art: 13. opplöye.

7 Uthar Rosenhane, Landshöfding och Riddare af Kongl. Maj:ts Nordstjerne Orden, som af Hans Kongl. Maj:t blifvit förordnad att i egenskap af Commissarie för Kongl. Maj:t och Kronan, med tillbörlig flit och omsorg, tillse och befordra, att Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga och Förordning angående Enskifte af Ägor och Ängar, samt Laga Skifte af Allmänningar, Utjordar och Fäbodar, den 16 Junii 1803, blifver i alla delar noga efterlefd och rättskaffens, samt Kongl. Maj:ts och Kronans rätt i alla förekommande mål och ärenden, som Enskifte och Laga Skifte angå, på bästa sätt bevakad och försvarad.

8 Att ingen inom Landshöfdingedömet, som ej af förenämnde Commission är egentligen förordnad att vara Commissarie, må sig anmassa att i förenämnde mål och ärenden vara Ombudsman eller Fullmägtig för någon, vid vite af Femtio Daler Silfvermynt för hvar och en, som sig häremot förbrutit.

9 Att ingen Lands Tings Domare, Ordförande eller Ledamot, må vara Ombudsman eller Fullmägtig för någon, som vid Lands Ting har att utföra mål eller ärenden, vid vite af Femtio Daler Silfvermynt för hvar och en, som sig häremot förbrutit, samt att Ombudsmän och Fullmägtige, som vid Lands Ting hafva att utföra mål och ärenden, skola, innan de sig till Rätten anmäla, förete Fullmägter, som uti Lands Tings Förordningen, Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga och Förordning angående Ombudsmän och Fullmägtige, den 16 Junii 1809, finnas föreskrifne, vid vite af Tio Daler Silfvermynt för hvar och en, som sig häremot förbrutit, hvilka Författningar i alla delar skola noga efterlefvas, samt

Rosencrantzis Sedler, som hand meener
bör beholde den indtagen jord siden det
staar i Seddelen at de har betalt og for-
nöyet Amtmanden derfor paa Kongens
vegne thj ellers skulle det betales paa
Veye igien, og dem der beraaber sig paa
Skiöder og Adkomster, hvilke hand for-
meener maae beholde jorden imod billig
skat, dog icke at fölge gaarden i Kiöb
Sal etc: imod forordningen af 1720 d: 25
Novemb: og Enhver der kom til gaarden
at fæste det udi Amtstuen forderis lifs
tid. De andre som har indtaget af ud
og fælletz markerne formeener hand bör
have det for billig skat, mens de som har
fra sagt sig det, ey tvinges til det at beholde
pag: 91. 95.

Commissariernis betænkning over den 2den Classe om hæfd

De siger Bönderne kand icke have
hæfd paa det som de self som self raadige
ved Kongens betienteres Convence har
indtaget, hvilket er imod Lovens pag: 729.

Art: 13. og 756. 1ste art: som siger at det godt
der staar under forsvar Kandingen Hæfd
hætte paa, og maae Rosenkrantzis Sedde-
ler efter Kongens Resolution af 2de Decemb:
1720 ey gielde end skiønt de ere 87 Aar,
mindre Kand anden Hæfd gielde a pag:
73 a 76.

Oberste Vestis betænkning om den Anden Classe

Hand vil at de der icke med Øfrigheden
forlov eller gamle vidner som er lov
gyldige Kand beviise at de har 20 Aar
Hæfd paa de indtagne jorder, bør betal
billig skat deraf, og de andre som ey
har 20 Aars Hæfd at svare ligeledes
billig skat fol: 92:

Commissariernis betænkning om den 3die Classe om fæste breve

Siger at det har samme beskaffenhed
som med første Classe at digerne vilde
at det indtagne ey hører under de
fæste, mens det er een forseelse a
Ride fogdene som ey har mærket at
har indtaget saa meget, som de ing

Statt har givet af, og skulle det regnes under deres fæster, vilde det være skade for de andre som betaler skat af fælles marchen og torvestier, hvilket de andre har indtaget eendeel af og ej skulle være skat deraf.

fol: 76 ad 79.

Oberste Vestis betænkning om den 3die Classe

Ut det kand være troligt, at bönderne kandi gammel tid have fæstet disse indtagne jorder tillige med jordens Eyendomme og betalt skat deraf mens saadane breve kand være dem frakomne saa og at den aarlig smör, höns, gies, lam og vinne fierding skat som aarlig ydes maae gives deraf fol: 96 a 97.

4de Classe

Derom er ingen betænkning, siden ingen er mödt mens Oberste Vest. siger at der ingen Matricul der paa landet, og formeener at det som af gammel tid er med öfrigheds tilladelse af udmarkerne

Indlagt maae ved tidens Længde være
jud beregnet i skat under gaardens
taxt, som muuligt ville komme forda-
gen, der som de gamle Matriculer paa
Rente Kammeret bleve efterseet, hvor
de troeligens findes fol: 96.

Commissariernis betænkning over den 5te Classe om for höy taxt og skat.

De siger de ey Kand have billig aarsag
at klage 1 fordi deris egen indkyndig
Landmænd tillige med herrets betien-
terne har efterseet jordens Længde
vide og bonitet, 2 at med Lit F bevi-
ses at naar bönderne leyer saadan
Rt: jord ud faar hand meere til skat
deraf end hand betaler Kongen 3de
At det er dem tilbuden hvo som ey-
de beholde jorden Kunde give det
kiende, saa som mange tilbad sig
ville fæste jorden som bevises
Lit G: efterdi der er mange fold
trenger til jorden et fol: 79 ad 8

Oberste Vestis betænkning over den 5te Classe

Siger at det er een almindelig tale af alle paa landet at skatten er for höy, og refererer sig til sin fortale i betænkningen /: hvor hand gaar landets tilstand igiennem og beskriver det fattig og giver raison hvor for skatten ey kand være saa stor med meere vid: A: fol: 86 ad 92. og nefner self een priis hvorefter hand meener enhver kunde give skat af den indtagen jord: / ellers siger hand om Nogen ved maalingen skulle være skeet uret, kunde det ved tvende mænd eftermaales, ::

De öfrige 4 Puncter af det Kongelig Allernaadigste Commissorium de dato 20 Septembris 1723 til Hr: Commendant og Amptmand West og fornefnte Capitainer tracterer alleene nogle formaliteter, som ved Commissionen skulle Observeris, hvilske og saa nöye og rigtig ere i agt tagne, det ieg ved Lukning af denne min underdanigste betænkning skal erindre; thi begiver ieg mig til min underdanigste betænkning

Om de her oven for allegerede 5 Classer, og er da min underdanigst Erklæring og betenckning som følger nemble: Udf

1te Classe

Ere de, som beraaber sig paa skiöder og adkomster, hvilcke ere tvende slags, nemlig de som haver fordum Amptmand Rosen Krantzis breve, som er 4 a 5 der ere af Dates fra 1632 til 1639, de andre ere de, som haver adkomster fra Mand til Mand efter Ordinaire skiöde-Tiil inden Warcks og uden Warcks; derom er Commissariernis betenckning, at de alle bör af den indtagne jord betale skat af den fra Kongens Almindinge indtagne Marck, og at hverden Ros Krantzes breve eller adkomster kan befrie dem derfra, og nogle faae som haver foregivet, at de ville udi det de haver indtaget, der som de det den afgiftt ey maalte beholde, haver Commissarierne magtet, at de det bör beholde og svare her efter, siden de saalenge haver haft uden afgiftt, bör de det beholde, og svare efter den Salte Taxt: Hr: West betenckning

Er at de, som havde Rosenkrantzis
breve burde være fri for afgiftt, men
om de som have andre adkomster er
hand enig med de andre, at de bör
vare, men de som ville frasige sig det
indtagne, ej tvinges til at beholde det.
Min underdanigst betenkning er al-
deelis Conform med de herrer Capitai-
ners, udi den Classe og er det formodent-
lig Hr: West haver icke vedst af een
Kongel: Allernaadigste Resolution
af dato 25 Novembr 1720, udi Sand-
hed, at samme Resolution ej var mig
bekiendt eller udi erjndring haver
kommet mig til at forandre og der-
fore opholdt denne min underdanige
betenkning: Hvilken udi sin 3 Post
expresse siger at bemelte Rosenkrant-
zes Sedler skal være af ingen Værdi,
som de ej heller udi Sandhed kand pas-
sere efter deris Stiil og Lov for andet
end fæste breve og ej Kiöbebreve, som
naar de læser kandsees: Den
anden Post, som de differerer udi er
om de som vil frasige de indtagne jor-
der bör være fri og maa udlægge det igien

Eller beholde og svare deraf, da troer ieg
iske, at det maa være de Gönder
alvor, og haver de taget det ind for
deris nyttes og nydt den saa mange
aar uden Afgifft, saa bör de beholde
den og svare deraf efter den Sal
Taxt, for iske at giöre confusion
udi den heele forretning for een ringe
ting efter det principium Juris, har
du taget mig stal du beholde mig, og
saaledes bifalder ieg de herrer Commis
=sarier Capitainernis betænkning og er
agtning udi den förste Classe

2 Classe

Om de som prætenderer hævd, da er ieg al
deelis af de herrer Commissariers Capitai
=nernis meening, som ej heller hr: Com
=mendant West differerer fra, uden
udi ord og henvisning paa vidne
som vel kommer af den Irring og u
viidenhed hand maa have haft om
förste bemelte Allernaadigste Resol
=tion af 25 Novembr: 1720. og naa
deris betænkning udi denne dele
pag: 15 sees, saa er det klart at Com
=missarierne ere fundere de...

3 Classe

Om de, som haver fæste breve af Kongens
betiente, da er det visselig, som Com-
missarierne Capitainerne siger, at det
haver lige beskaffenhed med den 1te post
thi kand Rosenkrantzes Sedler Skiöder
og adkomster ey hielpe til Eyendom,
saa kand ey heller fæste breve hielpe,
ald den stund at den af Kongen Al-
minding indtagne jord ey er Speciali-
ter fæst, eller lagt til afgifft som for-
nemmes naar Commissariernis og Hr: Vestis
af mig extraheret betænkning udi denne
deduction, pag: 16 efter sees, som i denne
passu er funderet, og endskiönt den
formodning Hr: Commendant Vest allegeret
vel er raisonabel, saa er det dog ligegot
enten de fæste breve ere borte eller ikke
efterdi de dog icke kunde gielde, om de
end vare tilstede, ald den stund de ey
vare Speciale om de indtagne udmarker
og derfor salte udi nogen afgifft; at Hr:
Vest meener, at den aarlig Smör, Gier
og Sviine fierding skat, er af Almindin-
gens brug, er vidst, men den svarer de Alle
saa landet, og icke de Alleene, som af

Udmarken haver indtaget, hvorfor det
følger, at de som haver indtaget af det
hvoraf de andre end nu saa vel skatter,
som de, bør svare for det de haver
taget ex communi og compascuo eller
fallitz drifft og grøfning til deris pro-
prium og eenebrug og nytte, men de
alleene, bjerne og Raboer, som alle
svarer lige smør Skatt, skeer u ret, som
svarer lige meget udj Skatt, om endskiønt
deris Alminding er ikke saa stor, som
af Alders tid, men som det er redres-
seret ved hans Kongl: Majestets Allernaadigste
trygte forordning af dato 25 Novembris
Ao 1720, saa er derved den under u-
lempe profuturo forhindret.

4 Classe

Er om de, som kunde beviise med jordebog
og Matricul tilfom at være lagt
udj Skatt af hvad de haver indtaget
derom er ingen fremkommen, at lege
eller beviise. men hr: West siger, at
der er ingen Matricul derpaa lam
hvorfore der er ey heller nogen decision
giort. Jeg haver informeret mig der
paa Rente Cammeret og efter den be

Underretning ieg Villigen af ved-kom-
mende haver faaet, finder der een
Jordebog over Borrenholm af Ao 1664,
Een anden som er een Matricul af Ao
1671 og den 3die og sidste Jordebog og
Matricul af Ao 1696 herved ieg under-
danigst vil erindre, at hvad som derudi
Specialiter og tydelig anføres, af den
eller de jndtagne Jorder allereede at
være lagt udi Skatt, ind stiller og om
de icke bør være frie for nye paalæg eller
udi det mindste modereris,

5 Classe

Om de som klager for høyt at være taxe-
ret, da er deringen particulariter, som
er fremkommen at klage, da dog saa-
vel om ~~dette~~, som om alle Commissions
posterne er giort tilsigelse, lyssning og
advarsel, og naar Commissariernis Er-
klæring udi denne min deduction efterseer
saa taler den self for sit fundamente, Hr.
West siger icke heller derimod, men alleene
at det er een almindelig tale paa Landet
at Skatten er for høy, men som den ~~Skatte~~
taxt er allereede ved Hans Kongl: Maytts:
Allernaadigste resolution af 25 Novembris

Dens förste og anden post Allernaa=
=digst approberet, baade den paa fæ=
=sterne, som afgiften Salle Taxt,
saa kunde Commissarierne ej heller fra=
viige Hans Kongl: Allernaadigst Ap=
probation, deris egen og Landkyndige
mænds Salle Vurdering og Taxt, men
om Hans Kongel: Wayl:ts anten
selv Allernaadigst vil moderere af=
giften eller udj steden for deede
Tenge tage Landets effecter in Natura,
det vil Alleene ankomme paa Hans
Kongelig Wayl:ts Allernaadigste Reso=
=lution og Villie. Hvad Taxten er
efter Commissariernis forslag sees af
Hans Kongel: Wayl:ts Allernaadig=
=ste Resolution af 25 Novemb: 1720
Hvad Hr. Commendant Westes forslag
til Moderation er, sees udj Commissio=
acten Hr. Westis Generale Erkæring pag
88.
De andre 2 poster af Commissorii Ind=
=hold, hvorom jeg för haver meldet
at være iskun in formalibus, som
recenseret, udj denne deductions be=
gyndelse, da vil jeg aldeelis icke ra=
=nere vitlöftig derom; thi den 6te

Er efterlevet, og ingen Klager der-
over, den 7de er efterlevet og
ingen Klager derover, den 8de
er efter min Anstalt af min
Fuldmægtig u paaklagelig efterlevet,
den 9de om den eller de, som maatte
have ophidset eendeel at klage da er
min underdanigste betænkning, at
alt det som derom Kand være passeret
bör være ophæved, ald u roelighed der-
med at forekomme, som det efter min
nöyeste examen er intet værd, men
skulde nogen have noget at Klage, da
hver tilholder, at före sin egen Sag og
ey Samle sig eller Meteresig med
andens Klage.

De Speciale marker nemlig Krum-
me marken, Kirke marken Walle
marken etc: som hr: Obriste West og
Capitainerne taler om, da er det
mig u mueligt, at raisonere parti-
culairement derom, men som hans
Kongl: Maj:ts: ved sin höyst og tit
ermelte Allernaadigste Resolution af
Dato 25 Novemb: dens 7 Post derom

haver decideret, saa seer ikke Rettere
end Commissarierne haver den fuldt
hvorved det faar vel for blive, paa
de Conditioner som paa de Andre
Poster Allernaadigst vorder resol-
veret.
Angaaende udbyggeren, da er det
Decideret ved höyst bemelte resolution
5te Articul, angaaende de som er
lagt udi feste og afgifte af de indtagne
Jorde hvoriblant nogle har betalt
baade det eene og andet, men nogle
indeholdte; nu er det hans Kongl:
Maij Allernaadigste resolu-
tion, som för melt, af 25 Novemb:
1720 at den skat skal degnes fra 1720
aars begyndelse, og som det vel er
troeligt, at de som er til Restanty
for ~~dette~~ og meere, saa faar vel der
med forholdes af Amts betienten
udi deselige tilfælde, som med Res-
ce omgaaes.
Endelig maa og til staae og for sidre
s. som ieg det nöye haver efter seer
at der er intet at sige paa Commis-
sions forret ningens formalitet, saa
den jo saavel af Hr: Commendant og

Amptmanden Höyædle og Velbaarne
Hr: Christe West som Capitaineme
Steibst og Nielsen er exequeret
og findes ingen Klage derover,
men af dem alle 3 underskre-
vet uden exception, saavit be-
handlingen er angaaende, som kand
sees udj Acten pag: 63 der efter
følger deres Generale Er-
klæring som og uden for alle per-
sonelle remarquer.

Capitainerne recommenderer
sig til noget Allernaadigst
tillæg, for derived denne
Commission havte
Tingdleyser etc:

Jeg for min Person præten-
derer ikke noget for min
med denne Sag tilforn og
nu havte betendig möye
men min Fuldmægtig Sr. Bruun
Suppliceerer om et lidet aarlig tillæg

Som af hos föjede Seddel og for slagkand
sees, hvilket som det er een Ringe ting
og har hand haft stor möye og reiser,
og een Ruld mægtig er foruden paa
Landet nödig, saa, vil jeg om jeg
maae hans Allerunderdanigste
begiering Allerunderdanigst have
Recomenderet, Jeg forbliver med
underdanig respect

Deris Excellence

Höyædle og Velbaarne
Welædle og Velbyrdige
Herrers

Kiöbenhafn
d:o 3 Augusti 1725.

underdanigst og yd-
mygst tienere

Smitz

Lit C. No 2.

Højædle og Velbrgte Herre H. Brigadeur Ober Commendant Gyldenstet-
mand etc. etc. Bruningholm

Johan Henrich von Bissen

Efter Hans Højadr. etc. Brgdeurs ordre af Dato d. 17. April. 1719.
Haver vj undertegnede Rmd. Mandmand Hans Pedersön, Mons Monsön
Eg Ebben Monsön samptlige af Rudscherbyn, efterredt ved dette Syns forretning
indlagt af Strandmarch, indmarch fallet Mark Eg skove tying Vedret af
Rudscherbye bort eindaamere, paa tie d. i. gaard i Vallet Vedre, ligge gaarden
beskantes at Vere indlagt ungefer 7. tdr. tønderland Aure imod som d. i. gaard
Udbiggere sade indlagt Mod Hans Pedersön Billesön da beboede d. 2. gaard
Vacant, fulgesen Nu bore vdj Cammerscherbyn fulgest, Skredegrd 5. a 6. dar
Sæden, de 2. tønderland i brug, og det ene rendrukne Klöfgod, og Udbiggere
Navn er Jens Mathisen, fra Hans Pedersön sade de gjærd, imellem forskiel
Ere sadt ret fuldt paa d. i. gaards grund, og rendrukne klongen ikke sade gjærd
Vogt rund quartall dan. dier af, Mens Hand prive gaf at sade ret dygtig udgiv-
de Vedr. lige paa Fjerdingsdrags Vrigne, fulgesen ivrd grenser til Strandmarken,
Mark beskantes til d. i. gaard at Vere indlagt af fra Mark at Vere indlagt
Vre 40. tønderland, fuor af end Vere 2. tønder i brug, det andet rendrukne Kloft-
gang, fulgest 40. tønderland Aure ind at vrigne bvorther omliggende Naboer
skal Vere indlagt ungefer 20. dar sædn, Mens dj ikke haver bekommet Vogn
Skatted fuer forbon dr. tie haver Vrevet, Mens fra Hans Pedersön sade de
det indlagt, d. 2. gaard beskantes at Vere indlagt Mod 2. Skippeland
Aure ivrd at vrigne af fra Strandmarch, fuor af er det ene Skippel-
brug og er passeret 5. a 6. dar sædn, fulgest og Skredet af fra Hans
Pedersön, og er ud for d. 2. gaards udbiggere paa ydermarken sat ret fuld
af Nu boende Jens Carlsön Mens dis Vogt dr. tie sade indlagt, d. 3. gaard
beskantes at Vere indlagt af fra Mark, ungefer 6. Skippel. Aure ivrd at
vrigne af Mod dj Mark fulgesen ivrd 2. brug, og ydder brudning at Vere ind-
lagt af Vere Jenske som da beboede fra 4. gaard og Nu bore i Cammer-
Skersyn fulgesen indbrygget er Skred for 9. dar sædn, og Vd dise Vogns forbon
Vre tie, d. 4. gaard og beskantes at Vere indlagt af Strandmarken som omlig-
gende Naboer bvorther at Vere fuldt Mark, 2½ tønderland udj, hvorfor sed
fuer af er 1½ tønderland i brug, det andet Vdbygsel, fulgest er Skred
ungefer 5. dar sædn, d. 5. d. gaard beskantes at Vere indlagt 1½ tønde
Aure ind fulgesen er brug, d. 6. gaard beskantes at Vere indlagt fra sor

Er sat et Huusmandsbrug som Mand Laurs Andersen Ellie nu Beboer som før beboede forne 14 Gaard, og sand Taxt: indlagt Med forne Laurs Andersen Ellie 1½ Tønde Land Aure iord hie forne Huusmandsbrug, der ager ret Tønde Land å brug og nu Skyld for 11 Aar siden, A: 15 Gaard bekiendes at være indlagt ager for 11 Aar siden 3 Tønder Land Aure iord som nu Øde og Skyld der fra som Aar siden Endnu hie forne Gaard nu i Tønde Land at regne, indlagt, og nu Skyldsat 14 Aar siden og nu Skyld A: 15 Gaards Nu beskrevne, A: 16 Gaard bekiendes At være indlagt 2 Skippd: Aure iord for 11 Aar siden som nu U-Øde og Skylde være Skyld ager Fuldmægtig Sigelbrechon da sand beboede A: 16 Gaard, Endnu A: 16 Gaards beskrevne bar stedig ansøge paa at Jørgen Christenson sagde sadt ret huus ud for A: 16 Gaards udgierde 1718. Og sand tilla, gede sig stedig at være der ved forsvarnet og sagt: skee afskrift Og sand forlon der hie nu endnu ikke Boende, A: 17 bekiendes at være indlagt ½ Tønde Land Aure iord og nu Skyld Ungefer: 8. a. 9. Aar siden, A: 18 Gaard bekiendes at være indlagt 1½ Tønde Land Aure iord at regne som for: brug og ager A: 17 og 18 nu indlagt ager Nye Dams Marken, og nu ret huus paa sat paa A: M: D: nu Tønderland, og forrige H: Amtsmand General Major Reedz og Amtsskrifver Hans Henrichson Schaar, tillige med andre Mend bar paa forne iord for paa Aar siden Og den beste, og nu indlagt Ungefer: 8. a. 9. Aar siden, huilket Skyld fornemmelig ud-giver den Rettighed paa den stad stedse og grøfft beliggende Runde Aure og for gemeldt at Skyre efter Kongl: forordning ager Dato 1710. A: 21 Januarij, huilken indbrogte Taxt Aar ende ikke benegtede, Men bejaede, og de omliggende Naaboer udj Bygnet ikke bar Nogen anse Der paa, nj heller Nogen Rinde ager Nogen forbød, A: 19 er indlagt Ungefer: 1 Skippd: Med Nye Maall huilken nu ganske U-Djrkelig, og Skylde fornemmelig udgierdes Rettighed, fra A: 19 Og hie A: 26 nu inbdelindlagt, Men dog: 26 bekiendes at være ind-lagt ager forbemelte Krumme M: 2 Skippd: Med Nye Maall Ungefer 4 a. 5 Aar siden og nu ganske U-Djrkelig, A: 27 nu og indlagt 1 Tønde Land saadan i brug Jnd andet U-Djrkelig, A: 32 nu og indlagt i Tønderland som nu i brug; og for ødemelte 32 Gaards udgierde

Er alt et huus af Allue gammelt, Med N: 33. gaards Forrige beskrivelse
Samt Grundjord, forlod. og de samme huuser for 3a 4d. staar siden endlagt ingesser.
i tönder aars vord at Ryges, af: 3. Paarørende Jorder: og endlagt Ved 5. staar
Peder i tönderland som er i brug, af 4d. Paarørende Jord og endlagt
i tönderland den sædste part i brug Det andet de Øyrest, Og fra N: 27.
28. 29. 30. 33. Jaa og af 3d. og 4de Paarørende Jamptlige de
sidste endlagt af Forrige Nyje Dambe Marck Og alle Jamptlige
endbremelte Jorder endlagt af indbremelte Marcker ingesser: 8. og
staar siden Forrigesiger at de endlagde Marcker er skeedt for gierrig
at skare og paa den sted beliggt Lande Veer: Med Steen og grööt
at skeede efter den endbremelte Kongl: Forordning
Og andre og forrejsiger at saadan endlagt Jord udgiverdes Rebrecke
N: 28. 29. 30. 31. 34. 35. Jaa og 6. og 8. Paarørende Jamptlige
Jorder endlagt den Marck Skelder Krummelm: og de kalder det
Fellest Marck, hvilken Nu er gandske öde, og dens endbregrebne
tönderland at Rette Land Skyl, ikke giöre Nogen tvist der om Jord
de Ved Kommende breeffver imellom dem er indtet Marcke skeel
Eller rundt Ved de Disse skud sier der af Landskomme
Og rundtom Kommendskrive boer Jorder: og endlagt for ee Mk:
hvilken Fellest Mk: er indbregrebet imellom Rudskrive og Kom
medskrive boers Peders jord, og ikke grenser de Nogen udmarck
Saa og de breeffver at de Jorder ikke Land Dreelle Jord der om er
Pögt Proces, og ikke rundt de Ridrefed Dambe der om er ganget
de Højeste Rel som rundtlygge staar bleve endskeet de højeste Rel
Og de ikke Ved rundt siger Nogen Rudskrive Eller Kommen
Reiske boer af forrige Kommune Fellest Mk: Landskomme, og af
forrige endlagde Marck er ikke Mere i brug rund N: 28. Jorder 4r: tönderland
Og N: 34. gaards beskrivelse Jorder Jens Hansen som Nu er død gaar Jorden
Jens Hansen Forlon at Rette et huus paa forrige Mk: Og der de er endlagt. i
tönderland som er i brug, Mund N: 33. gaards beskrivelse Rudskrive
Jorder som er Kongens Gaard boer storlig ønske paa, at ofsynene ee Kom
Marck er saaledes endbragt, og Jorder ikke Jorder Videre rundt om Ledrne
Ved den Marck, og Jorder paa stand Aar ved Formindring at bremel

Krumme March igien Maatte udleegges og blifue ued det udgierde
som hafr: Været for Ungefhr: 20. Aar siden, Nr: 41. ud for dens ud-
gierde er sat et huus paa forr:te strandmarch, der til er indlagt
½ tøndel: som er i brug, og er sheedt med Nr: 41. gaardh besidderes
forlou, Nr: 43. for dens udgierde er sat et huus der til er indlagt
1. tøndeland som er i brug, 44. for dens udgierde er sat et huus
der til er indlagt ½. tøndel: som er i brug, 45. der til er indlagt
½ tøndel: som er i brug, Nr: 46. der til er indlagt som ihe er i brug, fem tøndel:
Og er sat et huus ved forr:te Mk: der til er indlagt 3. tøndeland som
er i brug, 49. dessens iordestycher er indlagt Ungefhr: 5. Aar siden
Nr: 47. er et huus som er een Vandmølle paa forr:te strandmk:
der til er indlagt for 20. Aar siden 2. tøndel: og for 5. Aar siden
3. tøndel: som alt er i brug, Nr: 48. der til er indlagt 3. tøndel:
for 5. Aar siden som er i brug, og ved dens udgierde staer et huus der til indlagt
1. tøndeland som er i brug, huilchen forrettning hafr: Vj under-
shrefne Nr: 26. April 1719. grundelig efterseedt og ihe Anderledes
Kunde giøre kiende der paa end som anført Er

Dattum Rudschersøgn Nr: 26. April 1719

Hans Huendesen Mogens Mogensen
b:s ber Mouesen

Lit A.

Lit D

Efftr Höjadl og Velbaarne Hr Brigadiers til mig gifne Ordre
af Dato 17 April 1719. Have wy nöye fölt nedmarkte, og forfandt somfölger

Ostersyssel

N:

1 Jens Jensen Have fundlagt 2 dr tynde Land af Vestby marcken,
og at sönde med en Egte 2 stipperland, og til Eidel sönde fölt nedfor
Gierdet som Nyleg wy satte, dem nedbygge en Vanrede at Jens Jensens
Have da gifvet Hans Coe til,

2 Klaus Jensen, Have fundlagt og rettet til Gierde som wore Forgyn
og til Fords nedgierde, som Land i vest 2 S: Land, Hvilket nedsönde
paa Hammer Gaards Vestre, og at tynde Land fordt til, som Klaus
Jensen före gaar, at Fand Have gifvet nedbygge en Vadie,

3 Lasse Pedersen Have bygget at rette til Gierde, da ingen sönderbrygt
det, Mens Fordten Vestre i sten og to aaleg Have, som ingen Vand Ligge
til nogen Vedz Fords, ingenlunde 8 dr tynde Land Vejde. Hvilke Peders
Have, det gaar mig Ondsagt at de Ester i Bygden indlagde saa meget ad
Strand marken, og Have dreb Gray og Vester, ud paa Imellem Liden nedmarg
som Have det Langs ud gierde, Vaabe mener wy det og at nyde noget
for Have, og at rette Gierdet, og sætte Stene i Gierde, Have Erlig Fader
at Have sten og Gifver Gruus Hr Adj Skrifte Have Forevist af Layt,
Dreb ud marcken Ligge saa, at, Derlig Fande mand Hans Bennysen det som
Gud og Øvrigheden vel, og ud Layt vel siden Generak Major Hr Woldemar Reedz
Tom paa Landet og Eksp Amtmand, og det som nu Begynt vel Finge ad Skinne
Klabore, ellet ejendore til Findes reere imod, Hvi ellet Hi Have ment, Hvem vel
Fiedz udmarch, Hva Skiever dem imellem, Langes Vildkamme, og Vandrene
imellem paa Baade Sider, Hi det Nedfalden Sten gierde paa Baade
Sider vel nogel Vildbrad som vel Bygd Finligen at Have, og Hva Langes
Aldmindelig Hov, og vel 2 dr mile Vejd, vel Hva Skiever dem og til Langes
Aldmindelig Hov, som Have Skriftet Vaar,

4 Jens Pedersen, Have indlagt en liden Vaabe 2 tynde Land Skrift
for at Have til gierde paa Vestre Land,

5 Lars Nielsen, Have Rett vare en liden Eng, for at Have indgierdet
Paa Vestre Land, som i Vejde 2 Skipperland, som vel paa Fands Egne Have,
som aldrig Have Fört Fands gierdet til, som dog vel i Langelinie nogen
Fedie Jord, og 2 nedsönde paa Hammer Gaards Vestre, som Hygen Jorden Fadlagt til
6 Peder Jensen, indlagt en liden Eng, som vel Hjemme en Halv Skipperland
Skrift,

7 Lars Jensen, Have Rett til gierde paa til Vestre vare en Vaabe, som
vel vel andet nedbrug og Ligger som tyland Eliendel nogen Vedz Jord,
Vedi vel Vejd 2 tynde Land

8. Jörgen Giödich paa hans fortov er indlagt en liden rongiærdet
lyche wed to tynde land stor, og et huus paa samme lyche, som ud-
byggeren fore gaf, at hans hoßbonde Jörgen Giödich havde gifved
ham lov til,
Imellem bondernes fortovs march, og Slotz Lyngen staar et huus som
Albret Hendrichßen paa boer, er indtil 2 st. land af Slotetz tilligende
march inlagt, og en ænge myr der til indhægnet og indgiærdet,
som udbygeren fore gaf at haver haft lov der til af Hr. General Majoren,
Mens ey fore wiste os der om noget skrefftelig —
Endnu et huuß imellem bondernes fortovs march og Slotzmarchen
som hans Ancker paa boer, er indlagt af Slotzmarchen en backe
af steen, klipper, og u. Jæfn bond, ungefærl= 1 tynde land i Wyd,
12 Hans Hanßens gaardz grund, er et udhuus der till er indlagt 1 tynde
land,
13 Gaardz grund: et huus paa boer Madz Jens Encke, som haver
indlagt et tynde land, af Strandmarcken,
16 Mons Pedersen indlagt et tynde land,
17 Jens Pedersen indlagt 8te tynde land
18 Hans Martensen haver indlagt 6: tynde land
19. Raßmus Jensen haver indlagt 10: tynde land,
20 Morten Didrichßen haver indlagt 12 tynde land,
21 Hendrich Dirichßen haver indlagt 16 tynde land,
22 Mons Jensen haver indlagt 4re tynde land,
23 Peder Aredßen haver indlagt 4re tynde land,
24 Jens Larßen haver indlagt i Wyd et half tynde land,
Paa samme gaardz grund sat et lidet huus med et kaalhve rom,
25 Jacob Pedersen haver indlagt 5 tynde land,
26 Henning Kiöller haver indlagt 8te tynde land, og paa
samme gaardz fortov er satt et huus,
27 Breyer Ibßen haver indlagt 3 tynde land, og et huus, Noch
findes paa samme gaardz fortov uden for giærdet en rondgiæ
lyche wed 1 tynde land stor, og et huus der paa,

28 Didrich Didrichsen haver Indlagt et Half tyndeland,

Fra den 16: og til den 28 fore gaf og Swarede disse bönder at denne Strandmarch war, og haver wæred deris Egne for tovsmarch af aarildz tider, derfore have de beraad sig med hver andre, og Indlagt ud af samme Strandmarch, Men ey hafft Ørrighedz tilladelse der til,

29 Hans Didrichsen haver indlagt 8te tynde land, og der paa satt et huus, og Swarede at Sal: Amtschrifver Hans Hendrich Schaar, haver gifved ham Lov der til, Men ey fore wiste os noget schrefteligt der om,

42 Gaardz grund er et Lidet huus satt med et Kaalhave rom til,

43 Gaardz grund er et Lidet huus satt med et Kaalhave rom til,

45. Jens Jörgsen haver Indlagt et styche udörckelig jord, som bestaar udi backe og Steen klipper, 6 tynde land; Wiid

Og Jens Jörgensen Swarede at som en deel af wors Naboer lagde ind af samme udmarch, da haver ieg og saa vide rætet mit ud giærde, som beliiligt war, at bekomme Steen der til, som ieg for meener at schulle wære paa mit Eget for tov, Efter en Landz dommers for Rettning, af dato 1582 dj 12 April, som melder at det schulle wære paa mit Egen Ejendoms for tov til dalle gaarden, som ieg haver begynt at op Rette Steengiærde paa, efter Kongens for Ordning: og 17 Artichul, som melder om, at mand schulle op Rette Steen giærder hvor beliiligt war, at bekomme Steen der til, at spare schove med,

Borneder

1 Jörgen Jörgensen Indlagt to tynde land af Strandmarchen

7. Niels Fridrichs formand Sal: Jens Mortensen haver Indlagt ud af Aldmindz marchen 2 tynde land, som Endnu ligger til samme wordnede

Dette

~~No 4~~

Dette Saaledis bestaar i Sandhed, som forskrefwet er, hvilket wi med Egne Hænder Testerer

Dat: Habedams gaarden i Elfinsøyn
d: 1 May: 1719

Lars Nielsen Andes Jørn
AHS IDS
Hansen Diderich

No 3

~~No 2 Elfinsøyn~~

Lit: A

Lit. E

Jäy Ædelle og Welbaarne Herr Brigadiit Ober Commandant og Amptmand ofver Boringholm Johan Hendrich von Biipen

Höy biudende Herre

Saa som Jeg underskrefne Laars Hansen Sandemand i Clemedskersøge Hafver tillige med tuende Mænd, efter min Gunstige Öfrigheds Ordre og befahlning efter Sedt og taxeret ald den indlagde Jord af Hans Kongl. Maytt. almindes Maarck og storrelyngen, der for Sognet, Sampt de opbygde Huse Samme steds, det Sligeste om desma Rundgierdede Marcker, som En deel bönder der i Sognet, Hafver Haft imellem sig til Fælds, deris Beskafenhed, alt saasom efter fölger,

1 Gaard Lars Monsen udi Skrube, findes indlagt en damb stæd, Ungefæhre Et töndeland stort, for fiere Aar Siden

d. 7 gaard Jarman Andersen uden for Hans gierde paa Kongens Marck Er fiere ud Huse, det förste beboes af Peder Hermansen, og Hafver 4re Skeppeland Jord, indlagt for 2 Aar Siden, Oluf Madsen beboer det andet Hus, Hafver indlagt 2 Skeppeland Jord for 6 Aar Siden, Hans Jörgensen beboer det 3de Hafver indlagt 2 Skeppeland for 4 Aar Siden, Hans Hermansen beboer det fierde Hus, og der til er indlagt en lycke 2 töndeland stor,

til d. 8te gaard er opsaat et Hus, og indlagt 2 Skeppeland for 5 Aar Siden,

d. 9 gaard er et Hus opsaat som Svend Hansen beboer, og er indlagt 2 Skeppeland Jord til for 2 Aar Siden,

d. 18 gaard der til er opsaat et Hus paa Kongens Marck som Hans Nielsen beboer, og er giort Andfang til en lycke, 2 töndeland stor, men icke endnu er færdig.

d 19 gaard bendt Simonsen der er tuende Huse opsadt, det ene beboer Jens Jensen og Hafver indlagt 2 Skepeland Jord, det andet Huus beboer Jens Olsen og Hafver Indlagt 2 Skeppeland Jord begge indlagt for 6 Vaar Siden /

d 24 gaard Peder Mansen ved dens udgierde er et Huus som Hans Simonsen beboer, og er Indlagt 2 tøndeland Jord, Peder Nielsen som i lige maade boer uden for gierdet ved 24 gaard og Hafver indlagt et Half tønde land Jord for 6 Vaar Siden

d 20 gaard Anders Monsen Hafver opsadt et Huus uden for udgierdet, og indlagt et tøndeland Jord tillige med en damestad /

d 21 gaard Peder Andersen Hafver Indlagt 6 tøndeland Jord /

d 26 gaard Peder Hansen Hafver Indlagt 6 tøndeland Jord /

d 27 gaard Morten Hansen Hafver indlagt 2½ tøndeland Jord /

d 28 Jens Hansen Hafver indlagt 5 tøndeland Jord, men er udøgtig backe Jord og Moras /

d 29 gaard Jens Jensen Hafver indlagt fiere tøndeland Jord

d 30 Hans Madsen Hafver Indlagt et tøndeland Jord, som mesten dehlen er med Alvein bekiøt /

Denne Specificerede Jord er for 6 Vaar Siden Indlagt

d 32 Christen Cofod Hafver opsadt et Huus, og dertil indlagt en lycke 4 Skeppeland Jord for 4 Vaar Siden

d 34 Anders Rasmussen Hafver indlagt en lycke 1½ tøndeland for fem Vaar Siden

d 35 Hans Svendsen Hafver indlagt Anno 1718 en lycke 2 Skeppeland

d 37 Peder Pedersen Hafver indlagt 2 tøndeland

d 38 Olluf Madsen Hafver indlagt 3 tøndeland / og opsadt et ud Huus /

d 39 Didrick Pedersen Hafver indlagt 4 tøndeland //

Jørgen Jensen Tofte indlagt til Tønderland
Thiis Jørgensen Tofte indlagt i Tønderland Fond og ind
skyndt til Fiskerup og til Ege ny skovl
Ungefær den 11 gaards indgivne Tofte nu mand ved Klasn
Tofte Jørgensen for 6 Aar siden og Pardt til Fiis og ind
lagt nu Fiskerup i Tønderland skovl
siden for den 39 gaards indgivne Tofte nu mand ved Klasn
Laarslassen og Pardt til Fiis og indlagt nu Fiskerup i Tønderland
skov for 2 Aar siden
siden for 1 39 gaards indgivne Tofte nu mand ved Klasn Knuds
Andersen og Pardt til Fiis og indlagt ihvile i Tønderland
og indgivne Tofte disse forskjellige Gaarde og indbyggerne og deres
Fiskerstande af skovene Egnen og almindes Marken
Den for siden Tofte Vognt nu siden kundgivendt saaledes
gaar: i imellem nu Ind Clemmensiden og Kjærkiden Tagen
Mand, som paa nu Fiis allerede Tofte Fiis andre
lie Inspis gaarde, som vil drive Egnen Fiis Tofte
siden for nu, og giver Fiis Pligtig nu Fiis Ind
Tønderland
Ligeledes nu nu kundgivendt maatte Inde Egnen Tønder
Marken skaldt, som nu 22 Tofte gives Fiis, og siden
19 Tofte Land Fl, dog saa ulige maatte, og nu Fiis alle
siden Tofte Vidtlie Fiis saa vonde gaarde, Fiis lod og
andre saa vel saa vel som meeln ndk, Fiis siden givendt, lie
Bygningerne og Tønderskiden, mues forden ulige ond og ulig
Lysne, saa ved Tofte Vognt nu langtie, med at nu Ine af
Gaardsnavn Tofte saa stadnt gives og nu Ine saa langs,
og nu Ine lie nu Tønderskiden, Aar efter Aar, Tofte indlagt
og ind Fiis Mosen Jolden, og nu Ine Gaardsn, ind Fiis
Fiis andel, og adigelse Ind Gaarde ligt mugt gives
om Fiis mosen, i om mellem Fl. Tofte Fl ni imellem
13 Gaarde Fiis af Clemmensfiis, og Fl. af Kjærkiis, af
disse Gaarde Fiis nu af Clemmensfiis saa Tofte Fiis Tøn
Ine og 31 Fiis gaarde og Parcelle nu Tofte Fiis

og

1/ Og 6 Ladt Ejere af Vyckersøge, 3 Self Ejere gaarder
3 Langens gaarder for hvilken urigtighed skyld at de
Ere som Jafuer gierde for ommelte Marck, Jafuer for mange
var siden Laed Indlucket og alligvel Indlader ligemeget
Quæg om Sommeren i Samme Marck, saa og for en del
Clemmedskircke som Vyckircke Ladt Ejerre, Jafuer tid
efter anden Ind Jegnet, Somme meget og somme mindre,
af hvilke arsage de 13 Ladt ejere af Clemmedskersøge
Jafuer i for leden var til budet de Sex af Vyckersøge ved
beskikkelsen om de vilde med paa derris garders Paarter
til at lige Marcken og delle den af til en hver gaard, hvor
meget Quæg den om Sommeren kunde talle at inde Jafuer,
de til bud Jafuer de Sex af Vyckersøge icke villet ind
gaet, mens vilde indlade Quæg stort og smaat i den
trange Marck som de lyssede, af den arsage Jafuer de
tretten af Clemmedskersøge verret for arsaged at laade
til ting ox mælde 8te mend, som Jafuer taget vidne
for sig saa vel paa Marcken som for Dommeren Inden
tinge med bevislighedes huor efter er faldet dom, den
med sinne agten giör viderre for Claring om for
Commissionen blifver frem Eskede, Dette saledis af
os underskrefne tre mend, udi ald Jörsommelighed forrettet
som for skrefvet staar. Agtum d. 6 Maij 1719

HS LLSTIS

Lit A.

~~9~~

~~No 40~~ No 40

Lit F.

Kongel. Maj. vor Allernaadigste Herre
haver ved Sin Befalingsbrev af datto den
19 April Anno 1719 Befalet mig under
Pligtens Eed og Pönit at forfatte til Kongen
Maj. til Rigsregimentets Efterretning, hvor
Befalet mig til Hans Majt. Tienste om Hand
Befalet Layt Majt. mig af Kongen Maj.
Naade til Hand tilkiendt at Hands Velbyrd
Befalet Layt det Brug som Ett Fiskeland for
Lysthavende og Rettighed Landet den
20 Larbetalers og den 9 Penning Mandtal
bygge Nabo-Befalet indlayt af Kongen Maj.
i Fiskeland. Hand Hans Befalet Land-Befal
Brug Layt til Liden Brug af Kongen Maj. Naade
til Fiskeland Befalet Befalet at Befalet
Brug Hans Majt. Naade til Hand Befalet
Layt i Fiskeland Hand Liden Rettighed for Land
til Fiskeri. Efter Hans Fiskeland Befalet vat
At Sild for Kongen Maj. Naade til Hans Befal
Brug Layt i Fiskeland Hand som Hans brugede
for ad at Mand Anderssen Befalet giftet Hands
for-Land Brug til Hans Hustrue Rigsdaler
og 16 Skaal for Hus Rettighed Rigsdaler 15
Skaal for Hus Rettighed Rigsdaler 15
Skaal for Hus Rettighed Rigsdaler 15

Sat sig Et Hus paa Kongen March
Huor til Hand Hafuer Jng Lagt 2 Sexeland
Jord og begynte at grafue mere ing Huilcket
Vig for bö Hannem — Olle Pedersen boer I
Et Hus paa Kongen March og Hafuer brödet
et Sexeland Jord Huilcket Niels Lamesen
for mener sig til at skulle Vere paa Hands
for tof den 14 Mons Jorgensen Hafuer Jng
Lagt af bögeskofs Marken — nemlig En Hauke
paa Ungefærlig 6 tynde land paa den 13 gaars
Grund Er 4 Huse paa bögeskofs Marchen
Nemlig 2 Huse Er 2 Sexeland Jord til og
det 3 Huse Er Half tredige tynde land til
det 4 Huse Er 2 tyndeland til Nogen Er
ubrugelig Jord den 8 Vornede Hafner ladet
Sat Et Hus paa Strand Marchen der til Er
Jng Lagt 1 Sexeland Jord den 12 Er et Hus
paa Staandmarchen der til Er Jng Lagt 1
tyndeland Jord til — paa den 6 gaars grund
Er en gammel lycke paa Kongen March der
paa Er et Hus og Er til Dörckelig Jord som
paa Ungefærlig 2 Sexeland Nock paa den 27
Gaards grund uden for Hans udgarde Er sat
Et Hus paa Kongen March Huor til Er en lycke
paa Ungefærlig Half Andet tyndland Jord til
den fiærde gaard Er Jng Lagt En Krog af Kongens
March paa Unfærlig 8 tyndeland I Viden som

Ey er lagt I brug og en del er udbruglig
med klöpper og stend den 3 frerick hansen
paa hands strandmarch er 3 hus det förste
er Ing lagt for uden den gammelelijcke
2 tijndland paa ongefærlig det andet hus
paa samme March er Ing lagt et Sexeland jord
det 3 hus paa samme March er Ing lagt
en lijcke Veysten huset I storlihed Sijnnes
I viden 6 tijndeland jord de förste Vorneder
Peder Ebersen hafuer Ing lagt udmarchentet ned
til stranden bestaar udig en stord börcke skaa
I vijden Sijnnis at skulle være 40 tijndeland
den förste hans hansen hafuer tuende udhuse
deed enne er Ing lagt af strandmarchen en
lijcke I storlighed til 7 tijndeland jord det
andet huds er Ing lagt af strandmarchen tuende
smaa kroge huer et Sexeland videre er os
onder skreifuene icke beuist at huere mere
Ing lagt men om nogen skulle hafue döl
noget maa de self der til suare og stande
til Lette naar de kommer I for hör
dette testrer vi onder skrefuene

Hans Lillemer HIS Hansjensen Peder Jensen

No 42

Lit A.

Nörsgen

No 2 Nörsgen

Lit. G.

Saa som of os under strevene borgere og indvaanere i Allinge og Sanccigen, alle boende her paa Barnhalm: er bleven begiert voris sandfærdige vidne Atest andgaaende udmarckernis indtagelse og indgrøftning, med videre der ved kunde falde saa længe vi kand mindis og af voris forfædre hørt haver er som efter følger /:

1. Dertil ved vi og hover hørt at i gammeltid matte der ingen, vare sig i huem det var, understaaelig at indlegge eller indgrøfte noget af udmarckerne, enten af strand eller andre uden de kunde formaasig overigheden forlov, og tilladelse der til paa kongens veigne /:

2. Og haver vi aldrig hørt eller vest af andet, end at jo alle udmarcker, til hørte kongen og i gammeltid forandt til felles kiøvgang om sommerens tider og det for alles paa landet boende creatur: huur fare borger og bønder, en hver efter sit anschlagne quantum fatter og kylder efter aller underdaniste pligt til hans kongelige Mytt: her norost paa landet, er end strandmarck kaldende sønder strandmarck som dog er sammen hengig fraa nordiste pigget paa landet Hammern kaldet, og saa i sønder ved stranden i gienem Sandvig og Allinge hen forbi olsker sogen og Rø sogen af denne samme udmarck i gammeltid har vaaren ud mand ved vaufn lage pedersen, der har fuit overigheden forlov og til laadelse brev er bleven produceret, for dene mi sist holte kongelige Commission, udmarcken andgaaende. huur af nu klarligen kand erfares og sees. at saadanne udmarcker er kongens /:

3. Er her og en anden udmarck wester Marck kaldet, liggende her og saa norden paa landet, paa samme Marck er gaaen lands tingis domb: at dend skulde vare til fellis for Allinge Sandvig olsker og Rø sieriede bor som af aarlis tid haffver vaaret og melder samme domb efter bevis som er ført for rettede at det wirckelige er kongens marck

4. Endog Fahne Nogle af Bønderne der Jorde mest Mod disse vi mørke
Ere, ret her regnt til dag domerisk indgrøftet saa Jorden saa
af Fuer Herrens Vedmarcker og det i særdeles nu paa Nogle Gaarsted
Paaboer Karnetter andet saa at snart den beste græsgang nu
for Bort tagen Endel der af giort til god dyrkelig Jords Jord
og Endnu indtagnt til Skiel gaard og stald, og brandse der paa
gaar og Endnu Pelter udbygger dog paa Fuer af de høyere Jord
og dags Verck Paaboer Jacher Nogle af disse Bønder, saadan vorlig
Jord indtagnt og til kommet, Fuer i stedet Endnu Bønder Eidsl
og samme Jord eiendt Jacher til kommet, ej heller borgerskabet
i disse Byender Byer, som dog alle ret indrejseret med Jorde
Maaber som Meldt er /:

5 Skulde nu saadanne Mod Landsens Skiel Vr. Bestaaendighed og Jacher
Videre Form gang Med Vedmarckerne skiede so andet af Jens
Magt under Jacher Fuer paa Landet eller Stæder vorde og blive
Der eller ganske Ruineret, i Betragtning om Vedmarckerne saaledis
Ved ophør andre af Nogle Bønder og Byer Fuer skulde
De de andre som ikke af Nogle skiede til Kommer Fiende gra-
gang til Druck gaar, om samme tiden at Nøre sig paa, ej
Fuer Falbyr Jacher paa Landsens grund Dørft og Lejlig ej Jacher at
Jacher Druck, Fiende og med Mere aldeles omme Crepere
og Jor Endelig Ødelagt blive, og derander dis imod Eders Kon
Proprietairer, og Riger Jacher, i Betragtning at de Bønder Vrede
paa mange gange til skatt og Jords Byer, Fuer Vedbygninger til
Skiel og arbeider: og dersom ingen gaarde Fuer /:

6 Skulde ikke at undre som ind Bygget af Vedmarckerne, der Kom
Jacher magtige gaarde mend til Fornøe Byer Gierdsmb af eyd
eng og Skov, Hand paa Byer af Vedmarcken til skatt og Byr
Byder og betaler som samme Jacher skal Byer Land Jord Jacher
som Jords Byer Nu paa Nogle aarstider Vedbellen paa dyr
Maa gives Jor Forbrænd Bøg Jord Barligen til Marck, Jor
Jor Skov Jacher Jord 2 a 3 Jr og Vel mere Bøgeved og Vor Mand
Jor ind Ofte til gras gang, om sommer Tiden Fuer Jacher om Mik Jor
Dens Jandlinger med Vedmarckerne skulde beiste bestandig
Jacher mycket Forn gang og Jacher Magt Allernaadigst Forordning
Vedmarckerne angaaende ikke skulde beiste mycket Landet

Sam efter Skydsit pligt burde at være, helst sam her
parperes at de som pleier at indlegge af udmarken inu med
tiden vil bedre der til, saa vil her blive en elendig tilstand
for vogle af Hans Maytt undersaatter, saavel borgere som endel
bönder, med flere fattige folk. Som saaledis bliver fortaggt
at udmarckerne bliver og og borttagne, med indeigning, huor om
alt over strefne udmarckerne angaaende vi allerede fordeynd
Kongelige Commission af os Allinge og Sandvig borgerskaab
har given Kanfærdig for klaring og under Rettning om, med da
samme gang fuldte bevyser af Brefve og documenter, som og
end nu ved staar, og formodes at findit ved Commissions pro-
tocollen, og bliver, ogt tegne dette saaledis bestaaende, sandhed
kand vi, med en god samvittighed bekraffte, og vestor huor og
naar begiæris, Allinge d. 9 octobr 1722.

F Ja saa vidt vi spör og fornemmer, hærede som udmarkis
jorder har faaet i fæste, god skiel idiste aaringer, baade for
fæste og katten der af i all maader over flödig nödt.

Datum Allinge d. utsupra

Peder L S Larssen — Jens Hansen

Jörgen Hansen — Holger Johansen

Peder Hansen — Sammuell SIS Johansen — Albert Hansöndis

Rasmuss Larss Hans — Jörgen Johansen — Madz MM Michelsen

Mons MN S Nielsen, HRS

Morten MP S Poulsen — Rasmussen — Lövin LGS Giuersen

Hesse CML Möller — Madz Hartnig

Lit F. No 6

Lit. M.

Jøy Edle og Velbaarne Hr. Brigadier
Ober Commendant og Amptmand
over Bornholm Høybundende
Herre

Jar Eders Velbaarenhed efter deriss Respective ordre
gifues, allerydmyeligst af mig underskrefne Tilkunde
at Jeg ungefehr for 6 aarsiden tillige med mine
om kring boende Plaboer hafuer indlagt lidet
ungefehr efter mit tøcke 6 Tørland
af Kongens Marck til den 21 min i borde gaard
i Clemmedsherrsogn, henlekt Særdeliss er skied af aarsage
at det førige gierde ingen lunde for Morah og hemgedyng
kunde blifue ved magt, saa at vi dis aarsage har flutte
gierdet lidet udbædre endsam før hvor vit eller hvor
meget det er i begreb vil vidre ensees af Sande
mandens indgifuende Sinn, og sansom Jeg har haft
saa stor umage med det at indgrøffte og vedlige
at holde saa vil Jeg og allerydmyeligst forhaabe
at den gode herre forhielper mig at Jeg maa vere
Nærmist samme støche Jord at beholde og der af
om skal anordniss at Contribuere hvad biligt
kand Eragtiss Jeg Venter her paa Eders
Velbaarenheds Gunstige og hielpsamme
Resolution Som Er Cogt blifuer
deres Velbaarenheds Allerydmyeligst
Tyg d. 26 Maji og Kinge Sinnere
1719. Peder PAS andersen

Cm
d. 6

Lit. I

Høyedle og velbaarne Hr Bregadier, ober Commendant og amptmand over Bornholm

Høybundende Herre

Jeg fattige Soldat Hafuer for 2 eller 3 aarstid siden efter tilladelse og schriftelig Sedel af Herman Andersen paa den 7de gaard i Clemmedschersogn udfor hans gierde dog paa kongens Marck indgrøftet mig en liden lycke i mening der paa at vilde opsætte it lidet huss sam ieg med fattig hustru og smaa Børn kunde oss hæle. Mens sam Jeg fornemmer at herman andersen der self har en gang gifuet forlan der til muligt nu der i mod kunde stride allige vel gud er bekiendt hand ikke har aller ringste aarsage samme lille stoche Jord er Just 2 tænder land, gud er bekiendt at udi denne besværlige krigs tid helst sam ingen hafuer verit tillat at reise her fra landet er dis aarsage saa stor en mængde menscher at mand snart ikke ved nogen huse lye særdeliss Jeg sam en fattig mand der side med hustru og stachels smaa Børn og saa vel sam andre her paa landet boe sidende maa efter underdaanigst pligt udstaa alt hvis befal liss. Saa vil Jeg aller ydmyeligst haabe at Eders vel baarenhed gunstig tillader og forhielper mig at ieg maatte nyde denne lille ammelte indgrøftede lycke og der paa at opsætte it paar stolperum huss; hvad af samme 2de tænder land skal Contribueris vil ieg gifue Jeg venter her paa Eders velbaarenheds gunstig hielpsamme Resolution Dem Er og forblifuer Eders Velbaarenheds

Allerydmyeste tienner

Clemmedschersogn
d. 6 May 1719

Hans HVS Nielsen

Hayedelsbyrdige Velbaarne Hr Brigadier
Ober Commendant og Amptmand over Bornholm
Høybiudende Herre

For Eders Velbaarenhed gifues af mig underskrefne allerydmyeligst til kiende at iegungefehr for 6 aar siden kiøbte
it lidet huss af en Mand ved Nafn Hans Jensen paa Kongens
Marck hvor til var ungefehr 3 Skipper Land Jord
lige udfor aarsballe gaardens i Clemmedsche Sogn dedsse
giærde som udi mange aar der hafuer standen for
uden det hafuer ieg for 2 aar siden indgrøfftet en liden lycke
sammesteds som videre ved Landmanden beifuer udi
Observation tagit og fæster giærdet paa den Eene Ende
optil aarsballe udgierde og den anden til Jens Madsen
Westerchsogn hans udgierde Efterssom det er mit udi
adskillingen i mellem Clemmedsche og Westerchsogn dog
paa Kongens Marck og grendsse optil fornefnte
mit i boede huss og som ieg udi denne beskarlig krigs
tid med fattig hustru og smaa Børn af stor Nød og Trang
særdeeliss ieg saa som Soldat maa med alle andre her paa
landet boseddende udstaa ald Kongl paa buden Con
tributer hafuer Nødem dreven mig til at ieg med stor
Møye og arbeide hafuer indgrøfftet dette som Melt
Er vil ieg derfore allerydmyeligst for haabe
at Eders Velbaarenhed for helper mig at Jeg maatte
her efter som tilforne Nyde samme af mig indgrøfftede
lycke tillige med det lidet stoeke som husset staar paa
og der til af Arildss tid hafuer ligget Jeg Er
Høyedle og Velbaarne Hr Brigadierens
allerydmyeligst og Ringe Tienere
Mads MHS Jensen

Clemmedsche
d. 4 May 1719

Lit B.

Lit. M.

Lit. L: Döyädle og Velboarne Hr. Brigadier, Ober Commendant og Amtmand over Bornholm, Hr. Johan Hinrich von Pipper

Som Hr. Brigadier haver ladet udgaa Ordre, angaaende udmarkt kernes indlegelse, da angiver ieg Mans Pedersen mig for hans Velboarenhed at ieg haver indlagt til den 46 gaar i Rudskersogen 1 tönde land som er i brug, og ungefär 5 tönder land som ikke er i brug, som er med tauer og steen og det har været indlagt i 6 aar saa som det var et ubesverligt gierde at holde vedlige, og saa var det en slem krog at giärde, formedelst vorre Naboer paa begge sider langt for hen haver indlagt og giort den krog, der for haver ieg forholdet mig efter en forordning som blef läst paa voris Sogne Stevne at vi bönder maatte Rätte voris gierder paa de hladser som kunde være bequem og gierdet at Rätte som nu samme gierdes, kand gierdes med meget ringere giersel und saa er til form og som kand sees paa voris gierder, at der er ikke saa meget indlagt imod stranden, som die der sönder förre som alt for hen er indlagt efter som ieg ingen haver hört anket eller kärt paa voris indlag, og hiemmel har ieg intet uden ommelte forordning, Jeg Er Velboarne

Hr. Brigadiers
ydmygste
Thiener

Rudskersogen d. 28 April
Ao 1719.

Monus MPS Persen

Lit. M.

Tjøyadle og Velbaarne Hr Brigadier Oberst
Baet og Amtmand over Boringholm Hr
Johan Hinrich von Pippen

Efter ordre om de som af Udmarken have indlagt, har
ieg Niels Andersen paa den 8de gaar 7 Rydskersogen, for 50 a
fiden Indlagt et lidet stöcke Jord af Vorisfælles Udmark
gefær 1 tönde og 2 skepper land til havre som er mesten deel
Blagt i Jord med grus og sand, aarsagen til denne indlegelse, vor
ieg ikke kunde bekomme saa meget gersel som ieg skulde have
til mit lange og besverlige Udgierde, men have med denne In
legelse rettet og kortet Udgierdet giort gräfft og sat steen
gierde efter hans Kongl. Allernaadigste forordning af dat
21 Januarij 1710 – og min gaardsbref lyder at ieg have Kiöb
saa vel Uden gierde som Indem gierde, og ingen have Klag
paa bemelte Ind lagde Jord, saa ieg ydmygest formoder
denne om melte Jord til min 7 boende gaar maatte
beholde som til forem, ieg forbliver Velbaarne Hr Briga
diers

Allerydmygste
Tiener

Rudskersogen d 3 Maij
Ao 1719 Niels LAS Andersen

Lit. R.

Velædle og Velbaaren Hr Brigadier,
Chef for Compagnie Commendant og Amtmand
over Romsdalen Hr Johan Hendrich
von Cicignen, Høygiftig Herre

Som Hr Brigadieren Høyædle Excellence naadigst
befalet haver, at jeg skulle indgaa med Ordre
til Sundmør, for der at indkalde Bønderne
Sr Thomas Hansen Aunøen paa Hr Brigadierens
Ridehest Vogn, og Hr Brigadierens Kammer Tiener
Peder Pedersen Aunøen, for at bringe dem
hid til Molde, hvilket jeg ogsaa med Guds
Hielp i Dag har udrettet, saa at de ere
komne her til Byen, og ere nu i Arrest
hos Hr Brigadieren, Saa har jeg ogsaa
ladet indkalde Sr Thomas Hansen Aunøens
Hustrue, for at Hr Brigadieren kand faae
Hende at vide, om hun ikke kand skaffe
Hr Brigadieren nogle Penge, for at betale
Sr Thomas Hansen Aunøen, for den Reise
han har giort for Hr Brigadieren, Men
Hun har ingen Penge, Hun siger at
Hendes Mand har Penge, Hun siger
ogsaa at Hendes Mand har Penge
hos Hr Brigadieren, Hun siger ogsaa
at Hendes Mand har Penge hos

Lit B

Lit. O.

Høyedle og velbaarne Hr. Bregadier
Ober Commendant og Amptmand over Bornholm
Høy bindende Herre

Efter Eders Velbaarnheds Respective ordre, gifues Her ved
allerydmyeligst tilkiende at jeg ungefehr for 5 aar
siden Indgrøftede en liden Rund lyette paa Kongens
udmarck lige udfor Aarsballegaarden i Clemmed
Schesogn, om samme Jord hafuer verit Process i Nogle
aar og ansider af Salig Lands Dommer Ancker
Muller er befuren dombt at jeg schulle nyde og beholde
ommelte lyette Indtil Hans Kong. Magstetts Aller
Naadigste Resolution vidre Maatte der om Ind
kamme. Hvor megen Jord udj begreb samme
lyche Er, Worder Nock ved Landmanden Demon
strerit. Menes Jeg af Nød og Stor
trang hafuer opsatte omrørte Huss sam Melter paa
udmarcken fordj jeg med fattig Hustru og tre Smaa
Børn udj denne besvaerlige tid ingen lejlighed Niste
oss at faa Husselye og efter min aller underdaanigst
Pligt saa sam Soldat maa tillige med andre boende
her paa landet giøre Vagt og Wunstring til med har
her fra Landet i Nogle aar ingen maatte bortreise diss
aarsage her er saa stor en Mengde Menische at det
er tungt ja besvaerligt for Mange at faa husvaerelse
Beder derfore at Eders Velbr. Vilde vere Nig fattige
Mand behielpelig at jeg maatte Nyde samme ommelte lidem

Indgrafftede iord, Hvad for billigt Kand Eragtes der af aarligt
at Contribuere Erbyder jeg mig Skyldigt at betaler Jeg ventte
her paa Eders velbaarenhed Hielpsamme Resolution, Som
Er og forblifuer

Døyfeder og velbaarne Hr. Bregadierens
allerydmyeligt og Ringe Tiennere

Clemmedstrøgen d. 4 May 1719

Poul PIS Jørgensen
Eget Nafn

No 6

Lit B.

~~[illegible]~~

Lit B.

~~N° 10~~

~~N° 6 [illegible]~~

Lit B

Lit. R.

Høyædle og Velbaarne Hr. Brigadier
Oberst Commendant og Amtmand Over
Bornholm Hr. Johan Hendrich von
Bippen Høybyrdende Herre

Vi underskrefne angiver at hove indlagt af
Kongens Mark, for at rætte Vores udgiverde
efter den Kongl. Forordning, Nemblig som vi
hyrlig har været trengende til den 37 Per Persen
2 tænder Land, den 38 Oluf Madsen 3 tænder Land,
og opsadt it huus, den 39 Dirich Persen indlagt
4 tænder Land, d. 40 Per Hansen indlagt 1 tænder Land,
den 41 Espere Jørgensen indlagt 3 tænder Land, og indheg-
net it stycke Eng, og som dette er udygtig Jord, og vi Aar-
lig maa give en stor Skatt af vore gaarde til hans
Kongl. Mayt. og til vore gaarde finder ikunsert Eiendom
at vi med største besverlighed kand udrede Skatten, saa
er vi derfor allerydmygst begierende at maatte beholde dette
indlagde uden nogen Skatt derof at give og om det endelig
skal ansees i Skatt det da maatte Gunstig ansees med rin-
ge Skatt, og ieg Oluf Madsen beholde det huus som er opsadt
dette vil vi videre for den Kongl. Commission forklaren og vi
ere, vi bore i Clemmedske Sage

Høyædle og Velbaarne Hr. Briga-
diers allerydmygeste

Vinigeste tienere

ES PP SOM PH

Rønne d. 8 Juny 1719

~~No 5 Champ Lon~~

~~No 18~~

Litt B

No 20 Fire og Tive Skilling 1720

No 7507

Höyædle og Velbaarne
Hr. Estads Raad og Amptmand Hr. Hans Böfke
Höy Gunstige Herre

Saasom vj underskrefne fattige Mænd og Sämptlige Borgerskab her j Hasle Bye nödvendig foraarsages, klageligen for Velbr. Hr. Amptmand at Andrage, hvorledes Hans Svendsen j Nydskrevsogn, haver indlagt Endel af vores fælledes Marck, som til vores Quæg og bætter af Arildstid uden Nogen fordrag tilliget haver, som formeenis at Hans Svendsen ej Nogen billig föye der til Runde haver, helst fordj vj fattige folck, og Meeninge Borgerskab, ej lideligen Kand taale at udkeede de Tou tönder Statte Smör som aarlig af vores Ringe midler, og foramrörte fælledes Klöfve Gang skal gifves, hvorfore vj ved denne Ringe Supplique ydmygest indflyer til Hans Høybr: at Hans Fromhed og med föde godhed som formodes her udj Wilde Anser, og hielpe os fattige Mænd at vj maatte Nyde og beholde Marcken till fælledes, som dend tilforn altid liget haver, forventendis

Hoppaa ydmygst Her Kempt
mandes Gunstige og gode Res-
solution, Neft Herrens trygge
beskiermelses Forønskning

og forbleivende Overbaarne
Hr Estats Raads og Kempt
mandes allerydmygeligste
Tienner

Af Hasle Sund
17 Julij Ao 1699.

Tens Vencher Poulsen	Viels Olsen	Hans Olsenuesen
Oll. Nielsen	IMP	Mons Nielsen
A Monshøy	C 8 IS	Hans Andersen

RAS: 4P

producerit for Commissionen
den 21 Juny 1720

Wipp

Herbst Viels Vielsen

Fremed forbliver efter Hans Kongl. Majestets al-
lernaadigste Lou, og indbemelt Haste borgere
derefter afsøger Hans Svendsen, som hand efter for
gitende for Uhaulig indsynet, Rønne d 24
Julij Ao 1699.

A. Boesche

Bjører Vitterligt at Anno 1719. d. 29. April
Hafuer ieg Underskrefne Claus Nielsen tilligge med 4.
Mænd Nemlig Anders Hansen Torop, Kiy Jensen, Hans
Rasmussen og Hans Claussen Vered paa dend Udmarck
som streker sig i Nor fra Hasle som af gammel ar-
rels tid altid haver Vered en fællis marck for
Hasle byes og Rudh Kirchesognemends Eveg en
besters gressning, huor da bemelte 4re Mænd Hafr.
efter seet, huor megen Jord som af Rudh Kirche
Sogne Mænd, til Hans Torsgaard, til Jørgen
Anders gaard, til Mons Peders gaard, til Veboes
gaarden som Hans Andersen og Hans Hansen beboer
og til teckere gaarden som Hans Larsen beboer er
Indlagt af bemelte udmarck Ungefær om trent
som de 4 Mænd icke rettere Kand sinnes end
det Kand; Viid og afbred beregnes med det som
Udbyggerne Hafuer Indlagt paa 150. tyndeland,
Saa og haver de 4 Mænd efter seet huor man
„ge udhuus der findes paa om melte Udmarck
og Indlagde Jord † som beboes af desse efterskrefne
† som er 9 Nemlig Niels Hansen, Hans Larsen, Jens Modzeist
Peder Andersen, Jørgen Hansen, Anders Kiempe
Niels Hansen, Lars Hansen, Anders Mansen,
Jens Pedersen, og Hans Hansen, huor saa denne
taxt i saa maader efter som forskrefnet staar
staar er skuldet; til Vitterligted Achtum
Utsupra.

Claues Nielssen. Anders Hansen Torop

Hans H K S Claussen

Kiy Jensen

Hans Rasmussen

Ivy

~~Jo N.~~

Hasle Bÿes Nörre,
,, fellets udmarchs
taxt, huor meget
deraf er indlagt
af Ruthskirche Sogne,
,, mand. —

Lit. U.

Höy Edele og Velbaarne Herr
Brigadier, ober Commendant
og Amptmand ofver Boring
Holm, Herr Johan Hendrich von
Bippen. Höybydende Herre.

Efter deres Höy Velbaarenheds gunstige ordre
af dato d. 17 April Anno 1719. Hafver vi under
skrefne Tire borgere af Hasle, paa samtlige be:
Hasle borgerskabets Veigne, ydmygeligst at andra
ge, huorledes de höylig er for aarsaged sig at be
suerge ofver een deel bönder i Rudtskersogn
som ungefer paa en 19 Aarstid, tid efter Anden
Hafuer imod, og uden nogen Samtlig Hasle by
Mend og ind Vaaneres Samtyeke Nemlig til dend
Gaard som Hans Thorsen er Eiere til, og den gaard
som Jörgen Andersen beboer, Samt dend gaard
som Wagens Pedersen beboer, samt Webogaarden
og Pheller gaarden Indlagt een stor deel af en Ud
Marck, som streker sig i Vör fra bemelte Hasle
huilken udmarck af gammell Arilds tid, ald
tid Hafuer Vered en Selles gres gang for om
melte Hasle, og Rudts Kirke Sogne mends
Eveg og Bester, som Ruts Kirke sognemend iche
med Sandhed kand benegte, og om de det vil,
kand det berisses, End og er uden Samtyeke
som melt er sat 9. Huus paa forn: udmarck
som nu beboes af efter skrefne Nemlig, Niels Hans
Hans Larsen, Jens Madtzen, Peder Andersen, Jörgen
Hansen, Anders Kiempe, Niels Hansen, Lars Hansen
Anders Wonsen, Jens Pedersen, og Hans Hansen,
og til bemelte gaarder og Huus indlagt af Samme
Marck ungefer 150 tynderland, huilken for

Brunelte Hasle bjørs ind Paaanken for dagen og Indlagde
sellers Skrifter gyns gang, og dem paa ny sakt ons, og Paastod
Brunelte Jud Paanken til gjørelse Ende og Ende en forfærdelse
i dens Klagning, og som Paa bringer med en Memorial af dat
d. 17 Juli 1699. Som Hasle Bonderstab, dom 19 dags sidens Paa
Indgivent om dem dette paa Brunelte Indlagde Skrift dem
Hjælp og Velbaarne Hr Amtmand Bolle, og Hans dem
paa gisne Resolution af de dato d. 21 Juli Brunelte Mar, da
dem paa Hand blef for Rist til Lov og Ret; Mens som Sa
begyndte ikke Sagens Sag videre til, eller dorde begynde nogen
proces, og Tilsigning paa en Dag at møde for dem i indlag
te, i dette Rustkiste og Ordentlige Dags tider, Hvilken
til Sagens Vorn Brunelte og Nedbegyndte Bruge, Vidner, og
gjorde dem ved Indlagde Mumre til Vidig, til Vi
dere Brug og Beboelse, Hvilket Skammens at se Ord
ene nogen Lovlig Tilladelse eller Vidom, Huden af
Vorgene, eller af Hans Maj. Amtmand Nedbegrundet Ugyldig, og
i dem ord at de som andre Sagens Bønder dem Indlagde
Ord, Sagens Hasle bjørs Jud Paanken meldet Hjel
at Vandmøn ved Nedstrøgen Overbord og gjøre Gang som
dens Brug er Bestem, og videre til at gjøre der for saa
vidt som de til Sagen, i det ord at Brunelte Jud Paan
ken formeld Skam. Mens blef indlagt Rund Sagens Side dem
anden gyns gang paa den anden Side Mens dens Brug er
Bestem som de Vilde Kipper Bes dem paa, Hvilken Dag eller Dag
Sagen dem Vor Lovlighed til Brunelte bjørs Gjæld, som den saa
vidt videlig er bjørns Jud Paanken Vorsagen, Hvilket de Hver
mandige dennem der Ved i saa maaden at Vedrøre Sagens Gang
ster til Ret, idet at af Brunelte Vidner og Nedbygninge dem
Dette af dens gyns gang er dem Som dagen, og dens Bestem
de Brug af Nedbygningen, eller af andre paa dens Vegne
blifven Sor Sagen, og siden Vedkommelig mær det gaar dem paa
den Som mindste — og af Hvilke Nedmænd den mest af
fældig Sekdens Gang, som de Sagens mods til at Vedrøre paa dem
Side Som mangel af gyns Del Side, og Vandinger som dem er anlagt
Nedmænd er Indlagt, dem dog Bejrns Vallen og af giftter er

ligestore, og som de fleste af Ind Vaanerne i forige tider
da bemelte indlagde Marck var Undlagt af deres Egne Kiörs
Meltning som gick der paa i gres Kande Sancke deres Hatte
Snor til at ijde som er 2 tynder til Kongen, aarlig dade nu nödes til at
Kiöbe det hos bönderne, fordj deres Kiör for ofuen meelte gres gangs
og Vandings Bortagelse er nu meged lagt öde, af Rig Aarsager
er bestaffenhed, Indflyer samtlige Hasle byes ind Vaanere med ydmyge
bön og begiering om deres Höy Velbaarnhed Vilde Ved deres anmelte
Commission Verre dem behielpelig i bestemaader samskee Kand, Saa at for
om melte indlagde udmarckes Jord igien blifuer udlagt, og ud
hunsene at bort dagerder af, Saa forn.te byer af bemelte Marck Kand
nyde sin frihedsrettighed som i forige tider, Og vil formodes at
de som i saa maader hafuer betaget forn.te byes frihed, og haver
Indlagt og bygt som meltes, Uden Laulig tilladelse eller ad Komst
bör med straf at anstees paa ydersteemaade skee Kand efter
Lofuen, og er stalte til Hasle byes Ind Vaanere ~~for~~ hus Summa
for den anpart som de haver hatt af om Rörte udmarck Jord
som Hasle byes Ind Vaanere til Kom, og er Vores ydmyge
ge bön og begiering om Capitain Bregers Christensen af Ada
Kirkebye maa paastaa Vores Ret for dem Höy Kongl. Maj.te
Anordnede Commission saa som bemelte Capitain haver gaard
Jord og Eiendom i forn.te Hasle byes frihed, og der saarer skat
og af Redsel, Herom vi meget ydmygelig beder og venter
i det om Naadig bönhörring — Og forblifuer

Hasle d. 2 Majus A.o 1719

Höy Edle og Velbaarne
Her Brigadiers ydmyge
Yste og Pligtskyldige
Tienner
Nielss Mönsen
Nielss Olsen
Nielss Mönsen
Nörn Nörnsen
Stallen

Haste Bÿes Borgerskabs
Memorial, angaaende
deres Bÿes Nörre-fellets
udmarch. —

Lit C

No 15.

Lit W

No 20

No 1755

Eide og Tros Stilling

Høyædle og Velbaarne Hr. Brigadier
Over Commendant og Amptmand Hr.
Johan Von Cicken Høybydende Herre,
med de andre Ede og Landkiøre Mænd
ved Commissions Retten

1720

Vi underskrefne Ret Borgere paa Hamptleig Borgere
Lobs Thing i Thiste Syssel hæredis i Hegaarde Sund
i mellem Hiørt Borgerskab og Nydskiærs bor liggende
Kaldes Udmark, og ellers ved os Raadet Norre Udmarg
Skiellem Udmarck um ax de Combinerede Commissions Herrer for Ske
rede afterset, og Malet, og som dereaf sees, ligger Nydskiærs bor.
som vor Skiær Kaldes Udmarck er boende saa dereaf indkaldt og
indskrevet paa nu 19 Mans tid, skie Sund Ted Udmarckernes Rom
under process, saa nogen gierd Krügleig Vedkommende, vre sin imod
100 Rd. Lands, som ikke møtte, naar det ret i Krug kommer, om saa skulle
skee; Da dag ikke videre vi har faret: Hans Kongleig Majestets Tiendefød
rere Ole Krigsbrues Forord, som for paa Landet, i Sund Tid har Varet,
skie Sigt at maatte giøre, skimer Kaldes Udmarck at maatte indbyde,
vi skeer dereaf gierd nogit skie Hans Range Majestet, myn Bönderne
ved Udskiæret skie paa Bemeldt Kaldes mænd, skee skeer bystatt, mes de
skie indlagde Skord, har faret nätte og gaaet, saa Land Lags at skee
Kiær Böndernes Fahr indlagt det mögte, at det Sunere indlagt, Dues
Baarde dereaf Sund mögit Forbedret, og dagligt Gatri dieret myne end skie som
Da dag Hans Kongl. Majestets Fast Bönder som og skie skimer Kaldes mænd
har ligge saa god Rettighed som skee skiær jnne, Sicht skeer intet dereindlagt
skeigrese de Byder Kunder Fahr faret det Kongsöen, end de andre
Böndere, som saa maatte skrift, myn Skeffier Böndernes, Gieant sig
skimer Kaldes Udmarck, som Land skee, myst nödtig, end skie gode
Sund nogen dereaf skeer i saa lang tid, saa at som de skuer Kaldes
saa lang tid har faret, vider oplöber skee skögt;

Dachen imod vi
Saa bieder Borgere og Indvaanere her i Thiste Far Kommende
skige Böndere Norre indliggere ax Sund Byes Herre Brigadeer
Hans Lunds paa skimer Kaldes Udmarck, icke har som skie Hans
Kundet skadeleig faret nogit Quæg skeer Vaar, skimpt Kundet de
saa at skie nögte, myn mögte skie Faar, i skuffende, som med
det beste som gaae gaae, er indlagt ax Böndernes, som ax Com-
missions Retten er at see, saa Norre Quæg og Vaar, som det
Sieder skiær saa Kommer skie at skuet Kongerent, da det Sund
skie Kommer i forrige Tider, sig Dyr skie Kunde Kiöd og skoed,
Og som det er bevist Har Deres Excellence Commission
ikke i nye Gaade Borgere, her ax Thiste Böge, Fa Sund og Sund
Kiöd Kiöbe Faar maatte Faar Kiöt Vidne Vaamlig, Jens
Hansen og Knudsen Enderskier, det Sund som ikke Indlagt
skeer som Sund ikke indlagt, Norre Kaldes Udmarck, saaret

Vanit ut Hellerds Herredsting mandt, som thaste og Nyder Ting bar
sidsn indlagt vers, Vanit Hasle Byes Lakting indvaarnte Lie
Forster Raad og Sandsmænde, hos hvem vor indgivent Jorde Bud
og Klage, som Sagfører og Overbaarne Hr Amptmand Bode
Uhpaa gifvne Resolution af dato 22 Julij 1699. Hvilket og for
med i Rette Tegn, Gronaf sagt, at det bekiendtes Lie Bon
ens saadan Sag, som den vidt eidt Tinge Vorder sad for i thaste
proces og Udkiæsning paa en sag Dat udlyst, anden Gudlagte
Hellerds Mandt, og Herredsting, i dette Vor Nyder og Forsvarlig Ting
sidder, Gundersøgt saadan Vandrør og udvæggers, Brugt
Hjemsted og gient den Ene Gudlagte udmandt fand nøttig Lie
Vitterlig Ting og Vidne Vor, Hvilket Commissions, det er Gud
ilden nogen Vanlig Hellerds Lie at Rodgen, eller at Hans Majest
Kubstrone Allernaadigste, og i Sandhed at de den mest er, saadan Gud
dens Gudlagte Hand, saadan Hasle Byes Gudvaarnte Rasmus Lie
at Vandsmænd i Nyeskrifte og Clem Knudsen Tarbek og Herred
Hang saadan Quæg og Kaster, og nødes Lie at giver Vor saa
mange som de Lie saadan, og dog ingen noget saadan Pengs Summa
Vanlige er at faa Lie Lir, Vidt Sig at Bemelt Gudvaa
rnte Hasle Byes Mandt, Hvem udlagt Rundt saadan Lied Ram,
mus Herredsting paa den mest Hellerds udmandt, saadan
Herred Quæg og Kaster, som de Vikde Lieger Lag Vor paa, saadan
Gudens Vagt eller paa Pladsen, som saadan Vor Lieglige, Lie Bemelte
Byes Hvide, som ikke Vidtlig er Byens Gudvaarnte
Vers betalagt, og den Vor Commissions og Rundt, i Hvad
Maader at Vedkommende Forster Arst, i det at Vel
bemelt Vandsmænd og Udvæggers, Rundt Vost Vise at Rink Vores
Hellerds udmandt, og Herredsting saadan betagt, Hvad at
Vidtlig Hellers Quæg, som de saadan Vaaret nødt Lie at Lade saa
den, Vor i blandt Vor mange at Gres Lie Lader, og Vandsing
den den mest udmandt er indlagt, Hvilken dag Byens Kalder
og afgifter mellem Vorr, og som de Vedst at Gudvaarnte
i Vorrige Tider da bemelt Gudlagte Mand var U
indlagt, Vil Hvilen Egen Rides Skelsning den gien
den paa i Gaar, Rundt saadan Den Skal Omod Lie at
Vider den mest Vandsmænd Omod at Byen Aare, da de Gud nødte Lie
at Vider det saa Vandsmænd, Hvad Vilden Rider saadan omm
melt Herredsting og Vandsings betagter, mest Gud ingen
lagt Vider, at Vigt den saadan og den saadan, Hvilken
Vi demp leigt Hasle Byes Gudvaarnte, med Vidtlig
Vaan og Vigtighed, Byens Høj Overbaarnte, Vild
Vid Vores Allernaadigste Commission saadan og Vilkeplig
i Vorste Maader Hen Rand, Hvad at Vor den mest Kaldt
Gudlagte Vandsmænd Hvad Gud Vilden Vigt Gudlagt, Hvad
Hilden Vandsmænd den Vandsmænd Vor Gudlagt, Hvad Vor
Byen at bemelt Hellerds Vandsmænd Rand nyder

Lit C

No 9
Lit. X

No A 1786

No 20 Fire og Tive Skilling

1720

Höy Adle og Welbr. Adle og Mandhafte
Höy deputerede ved Commissionen udmarcherne
andgaaende paa Borringholm

Saasom vi Allinge bymand for Commissionen
Höyligen ere foraarsagett at svare ett indlæg
angaaende Endeel bönder af Olsiersogn for
Commissionen d. 28 Junij haver produceret den udmarch and-
gaaende grensendis synden op til Allinge, som altid
haver værett og endnu er Kongens march og tilfællis baade
for Olsiersogns bönder og Allinge Borgerskab, som Olsier-
bönder self i deris indlæg, tillige deris förte vidner
ej andett have kundett bekient, alligevel haver disse
bönder af domstristighed indtagett af be= march, den
best og jæfneste deel, som haver værett baade til græsgang
og brendsel og En stor deel der af opsachett som thienstligst
var till Sæde jord, og saaett iden, som de aarlig bruger
til dörchning, som de haver haft En Rum tid, som Commis-
sarierne Noch self haver befunden, mens naar som disse
bönder fornam, at den streg dem gelingede, begynte
de at giöre En pröfve paa, om de og paa slig Maade
den Ringe Ræst nu af udmarchen sig og kunde till
practicere, og gifver sig saa med Memorialer til Pfrigheden
her paa landett bemelte udt andgaaende paa den
Maade, de den og ville til sig drage, mens saa som
samme Memorialer Allingeboe till Erclering er hidsentt
Saa haver den gunstige Pfrighed af Ercleringen snett den
Rette fundament om udmarchen, og dett siden af os by-
mænd er blefven upaatalt henstaaendis, den indtagende
jord af bönderne andgaaendis, kommer de nu atter
igien for de höy betrode Commissarier med dette som
kaldis indlæg, og förer Endeel vidnisbyrd, som er En deel
slegtt og Endeel Svogerskab med disse bönder, og ingen Enten

til deris indlæg eller Vidnisbyrd haver værett Kaldett, som
dett Kunde paa gielde, her forre paastaaes effter lovens
tilhold at disse bönders paastand af Commissarierne
blifver andsett som ugyldigt, i den henseende den
be= udt andgaaende. Mens saa som denne udt er
Kongens march og tilfælles baade for Olschier=bönder og
Allinge bymænd den udt, saa vel som ald anden
udt paa landett, saa formoder vi at denne udt,
ej heller anderledis blifver funden, og dett de siger
græsett er ichun tilfælles, men brenselett Apart
skal tilhöre bönderne, der udj findis deris tancher
at være heel vilsvævende, Ett hvert Mennische Kand
jo endelig forstaae, at naar dett ene er tilfælles
saa er jo dett andett med, og dett de siger paa Endeel
er marcheschiel, er slett intett, uden bönderne af de
ris Egen Autoritet dett haver lagtt, som de vedkommende
ej har haft Kundschab om, og dett de siger, at hvem
som vilde have brende af bemelte Schulle dett
verett med böndernis forlov, dett Kand vel være
at bönderne dett ville imodtagett, mens alt haver
værett af deris Egett paafund, og dett de taler om
Kiöbe brefve paa deris gaarder vedkommer ej denne
Kongens Udmarch, som er tilfælles dett ene med
dett andett, hvorforre paastaaes og formodis at
denne udt, som af bönderne En stor deel er ind=
tagen, maatte igien komme tilfælles som af arilds
tid verett haver, paa dett vi Allinge boe maatte nyde
voris Rettighed som vi tilforn haft haver, effter som
vi til deris Kongl: Maytt Vatter og schylder En hver
af sin Efne og maa giöre Kongens thienniste
ligesom vel som bönderne, paa det vi os her om ej
videre skal besverge. og hvad sig andgaaer böndernis
blamer og ublüelige beschylning paa Allinge Borger=
skab :/ uden Kingiste beviist :/ med Vold og Röfverie,
formodis at de af de velbetrode Comessarier ej for straf Kand

frifindis, Mens formenis at de Enten til Kircher
eller Hospitaler blifver tilfunden at böde, og Allinge
borgerschab igien til Nöye att Erclere, og bönderne i
midlertid at vere dett samme som de sechter Allinge
boe forre. Vi Kunde have höyligen aarsage have att
tale om lovens pag: 1001 Art: 7. mens alt hen-
stillis til de gode Commissariers gode betenchende,
og noch Kand erfaris at disse bönder til deris artige
indlæg ej self har værett Fader, mens vel haver
haftt en fremmett foster Fader, efter som dett Luchter megett
ilde af uforschammede Procuratorers streger, hvor
forre formenis at om Saadanne Jagtlige Mager ~~[illegible]~~ Kunde
Komme for liusett Höyligen burde strafvis

Allinge d. 4 Julij
Ao 1720

Tesserer vi underschrefne
paa Samptlige Borgerschabs
Vegne Jens Nielsen

Holger Johansen
Klasmust Larsen
Mads Jörgensen
Peder Hansen
Hartvig Andersen

Peder PS Larsen, Morten= MPS
OHN= Poulsen
MNS ANS
KNS PSB

Producerit for Commissionen
den 5 Julij 1720

[illegible]
Aserbsen [illegible]

Høiædle og Velbrey Herre H: Bregadeer Ober Commendant og
Amtsmand paa Byrringholm
H: Johan henrich von Pessen

Lit. Y

Ober hans høiædle velbr: H: Bregadeers ordre af Dato 8: 9br:
April: 1719. angaarnde om ødemarkernes endleggelse her paa landet
Byrringholms Amt, som og saa vel angielde ved Memorall for hans
høiædle velbr: haar de saa: at Amtsstue paa, skier ober Commission, skal skee
Paa dem selvi samptlige indbaarne af Adelinge og Landvig, gydmydigst
Andrager og begiær Nådes tie at de Lage og skiønne den Pynder skelle
udmk: som strecker sig saa adelinge og tie Egne vindlagt af bønderne
som beboer de Nest liggende gaarder oplaa her for: skelle udmk: Nemlig
Hans Nielsen i Sædgaarden, Anders Laursen Smidt, Jens Pedersen, Hans Mor-
tensen, Nicolai Jensen, Morten Davidsen, Henrich Davidsen, Mons Svendsen
og Peder Andersen samptlige af Scherbogn, og vindell af desse indbe-
melte bønder saa: vm stor Adell af stoore skelle udmk: indlagt for
saa vel sidst Nemlig 6: a 7: Aar siden som sidstleden Aare endleggelse skeede
og fra det gamle udgiorde skue imod strandm, og alt af deres side
igen vaardiset, skulle Pynderne endleggelse vm og saaledes samptlige indbaarne tie
Nor adbrev for Vores Creatur og deres paa skal sande om Pommerbider
Paa Ageren og brendsell og saadan borgerskab deres paa og af gamle sandt
skulle saa: Aaret i Mande og Munde minde, saa ofte mehe bønder
saa: for: skelle Pynder udmk: saa pladselig indlaget ieste Allernis
Vores Creatur: gresning, Mark og saa skad lide brendsell deres paa
Mande Aaret, og de der ved søger deres profit og Vores Vine, saa
skad giøre bønderne deslige udaa for: skelle udmk: gaar ind a.
gaardene ia skaar ind a. Dørene tie og for brugsell paa samme
Maneg saa og saa: skoer brugsell der af og vi der ved Magt forneve-
med, Ligeledes de Lage og samptlige borgerskab
ofte, skiønne de bønderne saa: indlagt af vm skelle udmk: Valdese
Oxestrømagen skrecker sig Pynder for Hammershuus og tie Ege skove
og Krattskove vores udgiorde, skulle der omliggende bønder saa: vm
skelle Adell af for: skelle Oxestr: udmk: indlagt, og af deres
Ager igen vaardiset, og paa for: skelle udmk: saa: for: Jørgen Bødis

Laudstybe skifte, som er langt fra sans udgivne, og de forr: skifte
indlagt er, skell deres ex forrest: fallesbrefsterms: skiftet, hvis
paa anser og sætter: for afbrug der ex baade ved bönderne og udbiggel
indleggeste. Og er ob de, som sidder for Aarsbinge gives og betaler
paa forr: M: skulle sætte om Sommeren og Vores brendstel midlage
Eg lyng for den store indleggeste, endog vi darligt sans longst: Maj:
udnævner skel for forr: vestersidens: Nemlig i Aldr: 30: M: som skedst
Rompeskat, og der om er bevist Aldrel liggende imellem Hammer=
huuses beliggelig, og der om er endelig Dom gaet ved Landsting, Anno
sætter: 3. aar siden imellem vestersiske og Nordstrike bönder boendest
Aved forr: fælles udmyl: Anngaar og ase, at de forr: bönder eigen
skulle udleggie for de sætter: indlagt ex forr: fælles Marck, Men
De ikke endnu det sætter: nyder kommet, hvorfor vi sabbige indnamne
Af Allinge og Sandvig Mad vi dennjdigste bøy og bygier endsaedvor for
Høyadell: herr: H: Bregadeer at disse indbenrelte bönder maatte
eigen udlegge ex for de sætter: indlagt baade ex Pinder fælles
udmyl: paa vesten vestersfælles udmyl: og bleve ved det gamle
udgivne som liebem sætter: ligget og er skelle udgivne og forrette hvis
Eg hjelpe at afsætte, vi formoder sans Høyadelbr: Høygunstige
Eg Nidre sieep og bestyrelsing ved Commissionen

Vi sammtlige Ere og forbleve: sans Høyadelbr:
H: Bregadeers
vi dennjdigste og pligtskyldigste
tienere

Af Allinge og Sandvig
d: 29. April: ao: 1719.

Hans Nielsen M S S Pedersen Lauritz Pedersen Morten
Nielsen Laurtzen Nielsen
Nielsen
Nielsen

Lit: C
No 5

Lit. Z.

Copie

Jeg Holger Rosenkrans til Demmestrop, Kongl. Maj.t befallings Mand paa Nammershuus, og over Borringholm Kiendes og her med Vitterlig giør; Efter som Thor Lauridsen i Rydskersøgn haver af mig paa Kongelig Maj.te Veigne, Veret begierendes min Villadelse paa nogen Udmarcks Jord at maalte indtegne til den Første gaard i Sognet som hand udi Pant haver, og haver hand med 8te Mends indlagde Syns Vidne Berislig giort, at det ihe er nogen hans Naboer til hinder eller Skade i nogen maade! Hør forre Jeg paa Kongl. Maj.te min allernaadigste Herres gode behag under og Villader forn.t Thor Larsen Samme Jord nemlig som strecker sig først fra forn.t gaard som Kaldes Pugegaarden des gierdes Hiørne, og siden i Vester langs efter en gammel grob, der fra i Vester til 3de steene, Siden der fra og udi Øster med den Vesterste damsted, der fra i Øster ud med Vogt Høyen fra Samme Høy, og Nør langs at en Høy Reen, siden fra Høyene i Nør langs ud Vesten med en liden Ellelund, og Oester i Lars Anders udgierde ved en stor Høy hald Vesten fra Kragen, at maa have

nyde, bruge, og beholde til forn: 11 gaard i
Rydskersøgn; og den indheigning, og sig-
nyldig giøre som hand best kunde. Og
haver hand af samme jord udgifnet en kien
delse til hans Majt. og naar forneunte
Jorde blifver Thor Larsen eller hans ar-
vinger fra løst, da skal hannem af dem, eller
de som den indløser igien er stalte, hvis
hand paa sin udmarck haver anvent og
bekostet, til vitterlighed under mit Zignet
og Egen haand. actum Hammershuus
d. 18 Julij 1639.

Holger Rosenkrans

Rigtig Copie efter
originalen testerer

[illegible]

No. 4

~~No. 14 No. 22~~

~~No. 1~~

Lit: D.

Rudtfkersögn

Lit. R.

Jeg Holger Rosen Krands til Demmestrup Kongl.
Maj.ts befalmings Mand paa boringholms Hammers-
huus kiendes og giör vitterligt, at jeg paa Kongl: Maj.ts
min allernaadigste Herris wegne, hafver forondt
Lars Köller Boendis mand udi Clemedskersogn
nogen udmarks jord, liggendis uden for Hans Ol-
steregaards gierde, strecker sig udi Sönder med den
ene Ende, og i Norden med den anden ende
og fester udi Hans egen jord og Grunde saa vel
som med gersel, Och efter at forn. udmarks
Jord, icke er dj hoes Boende efter andere omliggende
de bönder, til nogen hinder eller fortrengsel enten
med feedrifft eller i andere maader, og efter at
hand mig paa Hans Maj.ts wegne hafver tilfredsstillet
og udlagt hvis jeg der for var begierendis. Da hafver
jeg paa höjbemelte Kongl: Maj.ts wegne forondt
og bevilget forn. Laurs Kiöller Samme Jord at maa
indgrefte efter som det hannem forvist er. Og
dem at giöre sig saa nöttig og brugelig som hand best
kunde, for hvilket jeg vil være hans fri himmel
og til stand udi alle maader des til ydermeere
vidnes byrd hafver jeg trygt mit Singnete her
neden under og med egen haand underskrefvet,

Datum Hammers huus d. 31 Martij A.o 1632

Holger Rosen Krands
egen haand

L.S.

Rigtig Copie efter Originalen testerer

Wend Jörnss

Jeg Holgese Rossenkrandts till Dennene strup
Kongeli maiste befallenings mand paa Hammers
huus og offer boring holm kiendes aller med Veiterlig
giör at Effter som Peder Rasmussen sande mand udi
Rudscherhögen haffuer af mig paa Kongeli Maiste
Vegne Verrent begierendes dett Jeg Hammer
Ville for Vande at stöyke udmarkes Jord til
Fadrifft att matte Indhegne huilket jeg Hammer
Saa haffuer beuilget Olm dett ühe fantes hands
naboer til schade da haffuer hand paa samme
udmarks Jord haff Otte Vuillige siuns mend
og med deres forsegelled til mig Indlagede
afsigt bevist at samme Fadrifft Skemlig fra hands
Egen Vestere gierde som er imellem Hammer og
Hands Jebsen og sieden i Nörrimod dend neste Vey
dernest langs i Nordost oftil en stern Kuld
Kiedet Vorden offuren for Veyen og sieden Vorden
Rabrienken til tou stern kolle og böyer
sieden i Öster med til aaren fra Aaren og of
Udi forsd Peder Rasmussens Egen gierde ühe
Rand Varre hands Naaboer eller nogen mette
til hinder eller schaade huor for Jeg paa
Kongeli Maiste min Aller naadigste herrers
gode bhaug Vander beveilger og tillader
forsd Peder Rasmussen forschrefne udmarks Jord
og Fadrifft til sin Naard att Indhegne og
Nöyde bruge og beholde for sieg og sine Effter
Kommere at giöre sieg saa Nöyttig som de bedst
Kunde og haffuer hand af samme Jord udgiefet en
Kiennedelse til hands Maiste dette til Vitteligt
+ hed Vander mett ~~[illegible]~~ Segel og haand
Actum Hammers huus 18 Julij Anno 1639

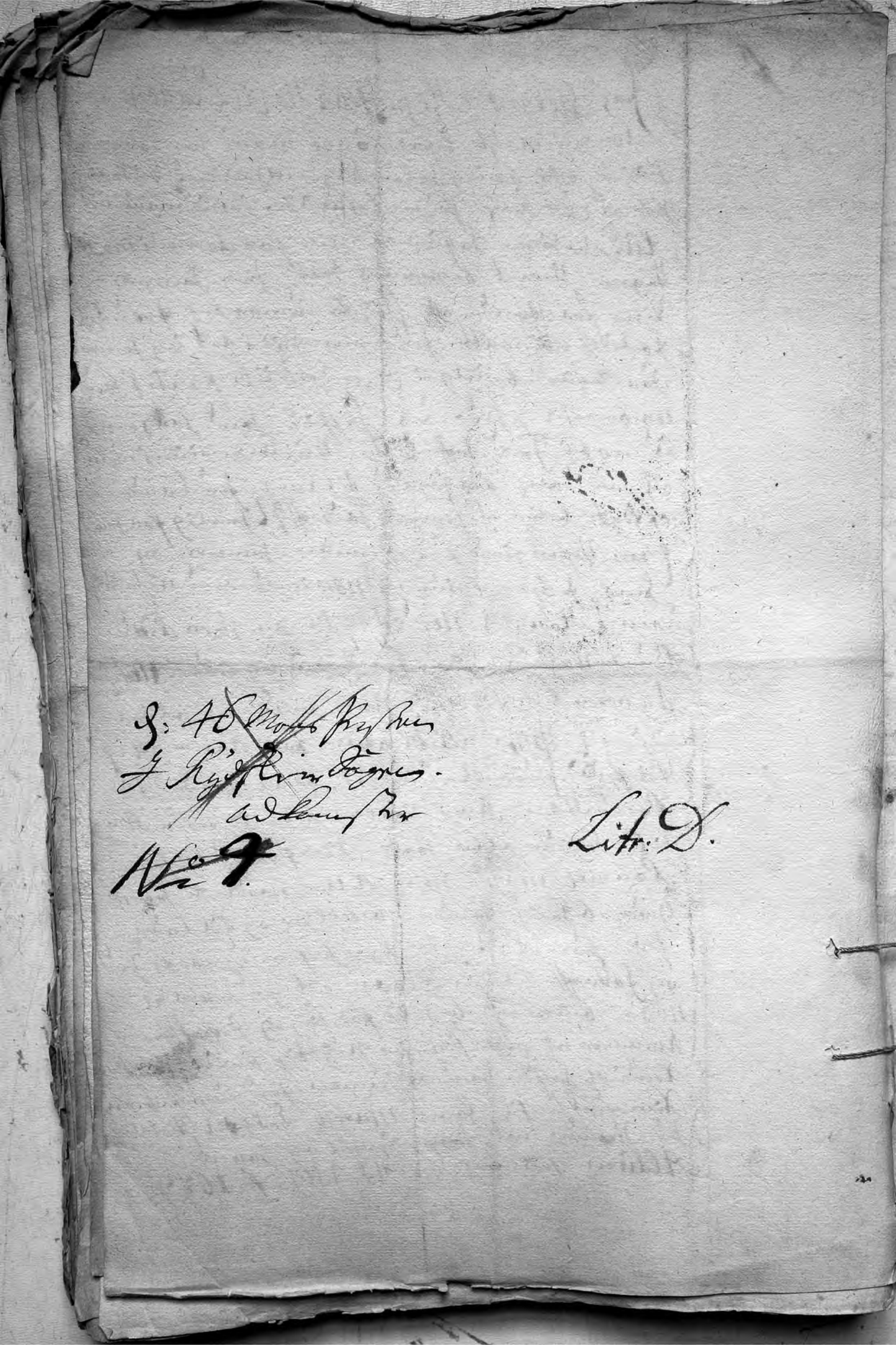

d: 46 Mahls Pesten
J Rydfleischdagen.
ad Kamster

No 9.

Litr: D.

Lit. B.B.

Morten Jensen Sette Dommer Wed Landstings=Retten i denne Sag. og liute=nant /: fordum Vered haver :/ Ved Aakierkebyes=Compagnie; Haver Anno. 1716. Dend=16de Septembr: Afsagt Dom Imellem Kongl: Mayts Ambtskrifver Edle Hanß Henrik Schor paa dund Eene og Hanß Vefsten i Rudskersøgen paa dund Anden Side. Angaaende nogen udmarcksjord som Kaldes Vestremarck. Som er følgende

Dom

At Saasom Kongl: Mayts Ampt=skrifver Edle Hanß Henrik Schor, Effter Høyædle og Velbaarne Hr. General=Major Commendant=mand Hr. Woldemar Reedt

Vefsten af R. [illegible]

Lit. A.A.: Copie

Saafler ing Underschrifne beuelget og vnt Age Indersøn I alling it Syche Udmarcks Jord der som ing Vnde her boe som det er Jagen til schade til Vitterlighed min Egen haand

Zammerch huus d. 2 November 43

Folger Rossen Kranch

Last paa schiffte Effter Sl: age Indersøn I Ulsherøgen d. 28 may Anno 1684.

[illegible] Eene af [illegible] af 25de Juny 1716. [illegible] og formeen at det u=trykelig er be[illegible] med forneunte Doms act. og det Irettelagde tings Vidne af Dato d. 4de Novembr: 1715. Sampt med m. 8te Mænd forretning af Dato d. 5te Febr: 1679. Som

Herrer til Ter aagenses
No. 17.

1 Ø No 17

Dom

At Saasom Kongl: Maj

Schor, Ett

Major Commen

Reedtzes ordre,

April 1716. det andet af 25de Junij 171

Dom

Vidne af Dato d: 4de Novembr: 1715.

8te Mænd forretning af Dato d: 5te Febr

Lit. B.B.

Morten Jensen Sette Dommer Wed Landstings=Retten i denne Sag. og liute=nant /: fordum Vered haver :/ Ved Aakierkebyes=Compagnie; Haver Anno. 1716. Dend=16de Septembr: Afsagt Dom Imellem Kongl: Mayts Ambtskrifver Edle Hans Henrick Schor paa dend Eene og Hans Vefsten i Rudskersøgn paa dend Anden Side. Angaaende nogen udmarcksjord som Kaldes Vestremarck. Som er følgende

Dom

At Saasom Kongl: Mayts Ampt=skrifver Edle Hans Henrick Schor, Effter Høyædle og Velbaarne Hr General=Major Commendant og Ambt=mand Hr Woldemar Reedtzes ordre, Tiltaler Hans Vefsten af Rudskersøgn, Angaaende nogen udmarcks Jord, Som Kaldes Vestreudmarck, som skal strecke sig fra dend 13de Hans Vefst ybøende gaard, gamle udgierde, og Hans Vefsten hafver Indlagt ned til Vang, huorom 6. Mænd med formand Peder Bendtzen af Clemmedskersøgn hafver afsagt deris dom inden Nørherretzting, d: 27de Septembr: 1715. for huilken dom Velbemte Hr Ambtskrifveren for mig i Landstings Retten for til underkiendelse hafver ladet Indstefne forn.te 6. Mænd, og Hans Vefsten, og hafver ladet Irettelagt sit og sin fuldmegtiges Skrifflige Indlæg, det Eene af dend 1te April=1716. det andet af 25de Junij=1716. derj Paastaar og formeen at det u=tryckelig er be=viist med forneevnte Doms act. og det Irettelagde tings Vidne af Dato. d: 4de Novembr: 1715. Sampt med m. 8te Mænd forretning af Dato. d: 5te Febr: 1679. Som

Som er indfört i en d: 11te Martij 1681. Daniel
Barckeß afsagde Domsact. at hanß Vefsten hafver ind-
lagt forneunte Jord af Kongens Marck, som foer
af Arrildtid hafver Veret til en fellets Marck for bönder
og borgernis Quæg og bæster til greßgang; og Kandsees
af forneunte tingsvidne at Sandvig og Allingeboe be-
viß med deris tingbog at de Skatter for ommelte Vestre
udmarck huor de kand hafve brendsel, og greßgang for de-
ris Creaturer, ydermeere foregifver Ambtskrifveren
at hanß Vefstensen icke effter sit giorde Lofte for Höjbem.
Hr General Major og Ambtmand i Mindelighed har Villet
udlagt forneunte Indlagde omtuistede Kongens udmarcks
Jord, Saa og Setter Ambtskrifveren jrette og formeen
at Hanß Vefsten blifver tilfunden at udlegge dend om-
tuistede Jord, hand hafver Indlagt paa det dend Kand bli-
ve herefter som af Arrildtid til Vedkommendes fellets
Nytte og gafe, og Hanß Vefstensen tillig med forneunte
Peder bendtzen, og hanß Meddoms Mænd at Multeris.
Sampt betale en billig omkostning og begier Dommed
Videre forneunte Indlegger Vitlöffeligen omformelder
Peder bendtzen formeen at hand og hand Medfölgere ey
Kand Suare til drend Jrettelagde Dom som de ey har un-
derskrifvet eller forseelt, ihe heller Vilde underskrifve
Ermelte dom, förend de Saae deris Hutning de hafde
afsagt inden Norreherretzting i denne Sag, allige vel
at Kongl: Majts bye og Herretzfoged til Hasle og Nore
herretzting og bye og Herretzskrifveren der samme
stedz hafde Testeret. at dend foroommelte Jrettelagde
Domslutning var Conform med forneunte Hutning
Som de 6 Mænd hafde afsagt som melt er, og angaf
bemelte Herretzskrifver at hand ey Kunde fremskaff
forneunte deris underskrifne Hutning formeedelst
formanden forneunte Peder bendtzen hafde bekom-
met dend

dund, som Peder bendtzen ey vilde gestendig Være,
huorfore omelte Herretzskrifveren Veden Contra=
landtings stefning af Dato. dund 28de May= 1716. lod
stefne Peder bendtzen og hanss Medfölgere til Eed af=
leggelse om Peder bendtzen med Eed kunde benegte
at hand ihe hafde bekommet fornevnte deris under=
skrefne Hutning, og om de hafde noget at Anke paa at
dund som var irettelagt ey var Conform med dund som
de hafde underskrefvet, Peder bendtzen og hanss Medföl=
gere herom ej ville efter indstefningen giöre Ed; her=
retzskrifveren Hanss Poulsen busk Erbödsig at giöre Sigtel=
ses Ed paa, at Peder bendtzen hafde bekomed bemelte 6.
Mænd underskrefne Hutning, som hannem blef stæd,
huorsaa byeskrifveren Hanss Poulsen busk efter Loven
giorde Sigtelses Ed, at bemelte Peder bendtzen hafde be=
kommet fornevnte 6. Mænd underskrefne eller forseig=
lede Dom igien ligelydende med dund som er irette=
lagt, Peder bendtzen begierte en Contra stefning af Da=
to. d: 10de Juny= 1716. huormed er indstefnet bemelte
herretzfoged og Skrifveren med sin Norehærretzting bog,
med fleere, som stefningen i sig self videre udviiser
og omformelder; Peder hanssen Serboe, og Morten han=
sen af Vang hafver irettelagt deris Skrifflige Indleeg
af Dato. d: 25de Juny= 1716. huori de beklager sig,
at Hanss Vefsten forhindrer dem deris Vej, gressning
og brendsel med dund af hannem Indlagde udmarck,
som af arrildz tid hafver Værat en fælledz udmarck
for dem, saa og for Rydskersøge, Olskersøge, Allinge og
Sandvig boe, huorfor de Skatteren huer efter deris
Efne, og formoder at Hanss Vefsten blifver dömt til
at udlegge dund af hannem Indlagde udmarck.
og Venter dom med omkostning. Hanss Vefsten ha=
ver irettelagt sit Skrifflige Svar af Dato. 19de Aug:
=1716.

Huori hand foregiver at der er vel Mangfoldige i
landet som har Indlagt af udmarkerne i landet, som
har Indlagt af udmarkerne, og at Naboe og gienboe,
Synden og Norden fra hand, dend Eene med dend an-
den hafuer indlagt, og Lagde ind, som var ypper be-
dre baade til dyrkning, og at Sette huuss paa, Saa og
Laurss Jensen i blaahull derog haver Indlagt af Sam-
me udmarck efter Capitain Nielss Nielsens Indleegs
formeldning, og intedt blifver tiltalt uden hand al-
leene, End og refererer Hanss Vefstensen sig til forn.te
Sine Naboers tilstaaelse bref af 10de Augusti 1715.
paa forneunte Indlagde Marck, som de siger at vere
deriss egen Rettetilliggelse, Saa og til sin farfaders,
og faderss udgifvene udgifvene Kiöbebrefve paa forn.te
13de gaard, Sampt en Attest. af Dato. d: 19de Augusti
1716. og formeen at beholde forneunte omtuistede
Indlagde Jord, og begier med omkostning en Retfer-
dig Dom med meere Samme Indleeg omformelder.
Saa efter denne Sagss beskaffenhed, og Parternis förte
Vidness byrd, Sampt de Jrettelagde beviisser dömmer
ing Saaleedess. At efterson der kand sees af forn.te
en 8te Mænd forretning som findes Indfört i dend
af Daniel barcks domss act, at dend omtuistede ud-
marck som grendser Synden op til Hammershuuses
udmarck er Kongens udmarck; derforuden er be-
viist med et Tings Vidne at Mangfoldige Vidner at be-
melte Marck er en fælled Marck for Rydsker og Olsker
Sogne bönder, Sampt for Sandvig og Allinge boe, til
brendsel og gressning for deris Creatur, og at Allin-
ge og Sandvig boe Skatter aarlig for ommelte ud-
marck til Kongelig Maj.ts Ambtstue det udviss Al-
linge og Sandvigs byes bog som forneunte tings Vidne
Udviser, og omformelder, og Vedgaar Hanss Vefstensen

I forneevnte Sit Indleeg at de Klagende Vangeboe
har hafft deris brendsel og greßning nu som tilforn paa
forneevnte Marck. da som bemelte udmarck er Kon-
-gens Marck, og en fælledz Marck for Vedkommende
bönder i Olsker og Rudskersøge, Sampt for Allinge og
Sandvig boe, for at hente Smaat brendsel, og for deris
Quæg og bester, til greßning, da som Hanß Vefstensen
hafver forseet sig imod Lovens pag: 467. 13. Art: med
bemelte Indheignede og indgröffede Jordbaand, saa
dömmer ieg hermed de forneevnte 6. Mændz dom un-
der; og Hanß Vefstensen til at udlegge dund af han-
nem forommelte Indheignede indlagde, og Indgröffe-
de Marck, som hand af Velbemelte Ambtskrifveren
tiltaleß forre, og at Nyffe det bemelte opgröftede og
oprettede gierde, og giöre de omtuistede Veje Louli-
ge, at Vancke paa nu som tilforn, paa det at Vedkom-
mende Olsker og Rudsker Sogne mænd; Sampt Allinge,
Sandvig og Vangeboe maa hente Smaa brendsel af
forneevnte udmarck, og laade deris Creature gaae
paa Samme udmarck for at hafve greßning, saa og
til fri Vey og stie, og Hanß Vefsten Loulig igien at
oprette det gamle gierde, for Samme ommelte
udmarck, til förste May: 1717. eller böde sine Volds-
-böder, og staae til Rette og Svare til ald dund Skade
som der ved Kand for aarsages, om gierdet ihe i Lou-
lig tid blifver opret, og som der kand seeß af et bref
Dateret. d: 10de Augusti. 1715. udgifvet af Sande-
manden i Olskersøge Laurß Nielsen, med fleere
som det har underskrefvet, at de tilstaar at det er
deris egen gaarders tilliggelße Marck, som Hanß
Vefstensen hafver indlagt, for huilket bref de kand
tiltaleß, og Kand seeß af Processen at de self an-
-gifves

for at have Indlagt af fornevnte Marck, huorfore
Velbemelte Ambtskrifveren Kand tiltale dem, for at
Viiste deriss adkomst frem til huiss de Kand hafve ind-
lagt, fra ommelte Marck, Saa Velsom til dend, Som
fornevnte deriss bref omformelder, Paa det om de
Kand hafve indlagt af fornevnte Kongens udmarck.
Som de ikke Kand hafve Coulig Adkomst til, og bem te
brefs tilstaaelse derpaa Kand falde Dom; og forbe-
melte Peder bendtzen tillige med sine 5. Meddomss
Mænd icke hafver dömt Rætt, efter dend opliuss-
ning, Som de hafver hafft i Sagen, bör de at betale en
huer Eu Rixdaler Som er 6 Rdr, og Hanss Vefstensen
4 Rdr er i alt 10 Rixdr: til Velbemelte Ambtskrif-
veren for denne Processes omkostning af huilke
10 Rdr Ambtskrifveren betaler til Landtings Rætt-
enss betientere for beseiglings Penge 2 Rdr og
Skrifverpenge 6. Rettefr: Dess til Vidnesbyrd un-
der mit Signet. Actum Anno. Die et loco.
ut Supra.

Dette Saalendiss Rigtig efter Landtings-Proto-
-collen. = Testerer = P: Harding.

Not: Ved Landtings Rætten

Lit E
No 1

Extract

Ancker Miüller fordum Lands Dommer Jaa. Bornholm Høver Aar 1715. Den 27de Novembr. Aflagde Hans Anno Kongl: Mayts Embedsskrifvere Hans Jensen Schor: Jaa Sund Thing, og Vidne bönders og indbyggere af Mönsvend. Jaa Sogn Aaudun Vide, Nemlig 1: i Lars Mogensen i Aamundstrosbye, af Lundstrosbye Hendrik Hansen i bondegaarden Niels Andersen i Knuthye aarsbön, Hendrik Knudsen, Lauge Lauge Knudsen, Hans Pedersen Mortensen, Mons Hendrichsen inned indbyggere ollen Gaarnesten, Holger Pedersen, Pauel Hansen Gyldenstein med indbyggere Mikkel Larsen, Olstrosbye 2: 1te Hans Larsen med indbyggere Lars Klausen, Jensen, 3: 2den Rasmus Hansen med indbyggere Didrik Mortensen, 4: 4de Hans Nielsen, Avgaa med vogen indmagte Thing, hvilcke bönder og indbyggere for indlagt af Kongens Mayt. allen forbundentlig Jaa Sund Aaudun Vide, efterfölgende

Dom

Efter at Jeg Denne Sag Möye Haver Anno Efterskrevne med Sund bekiendum at fölgende Vidne Hendrik Mogensen 1te dag i Aamundstrosbye Lauritz Mortensen Jaabonde gaard, nu i Hans Forsen ang tid indlagt Lidvel Syrte Gaard, paa vesterfelds Plads, selvet icke nu af vogen Distance, og rummer gioll forst Aundelsen nu udi Hegnet stod tiesen ingen Vandfiel, nemm een paa en tör plads, alt saa nu Sidstlagde ei angen tilgang, og ingen tiedkade, hvis for Landing med bielighed icke dömmes kan Sidstfaa, Men Sund Dansted Dom liggens öfrem for Aundet i mod Dale, maa Hand icke Sidstseigne, paa Sidstes politie grändsbrugaare Hegnen imellem Hvis Hand saasom Vanding; Men om Hand op, Hvorvog Hannem Dam, og Hvilken hvis fisk ved tiesøes Sam, men fiskes saaledes, at Hvis Sidstes Hegnet Eiendom gaar Hand saa vidt i Vaa Vil ialid saasom Hegnet Lie burn 2den förste gaard. Hvilket förste i Olstrosbye Hans Hansen saasom Hvis Vidnelagt nt Pastorbuus Datered. 25. Aug 1710.

Siuvnd: Mueldes at Jan skal bruge forrige Veste
gaard i Sbu end ny Rougnes: og Jord Nyde sin Eiendom, med
Jord tilliggende Grunde ved Sbu, imod end Magen, da Sbu
Jord endnu stander Gaard ved blive Jordlagt for med Jord
Rom til gaarden, Kan dog ikke end Sbu end Jorden
Veste bygt, Mun Jan dog vel Nyde det Jorden dog ved
lige lagt, Kapteins Jensen paa Anden gaard i Olstrøbyen
Jaftnes Jordlagt med Eidum Krog af ende arbeide for 14 Aar
Eidum Jan det Jan skal Kunde bruge Jord paa sin Ted, og skal
ingen Jan Anden Jord paa tiljorn, og skal Hr General=
Major og Amtmand Woldemar Reed Jaftnes Navn paa
Kastanien, med Mend og bruge det, end ikke giort for
bud Jord paa, skriftlig ingen Jan Lang tilforladelig ikke
Kand Jorden Kapteins Jensen det fra, Mun Jan dog
bruge det, Sbu det end forsindres, Anseende det sig for
Eidum ikke er af nogen importance, Endnu Jan som paa
20de gaard i Nydstrøbyen, bruger det ikke end 1/2 Jord
Landgods Sbu for 14. Aar Eidum tilfandgaard ny Jordlagt
skriftlig ikke Kand Mennesken tilskade, Jordi det bil
ligt at Jan skal bruge det, Mine Landsmænd paa 21de gaard
i Nydstrøbyen Jaftnes angivelse at det Sbu ny Jordlagt tilfandt
Jan bruge gaard ny stue i Jans afgangen Jaftnes Jord, for
ovrige 15. Aar Eidum, og Jan ingen tilforn Anden Jord paa,
Jordi Jan Kand ingen ikke Jorden Jan det fra, Endnu skal
Jan paa 3die Maaned i Nydstrøbyen Jan tage og det 4de
Maaned det Nogen Jan Mand Sbu end bruge af nogen andet
Sted Ved Navn Jørnstu Lauridz Lauridzens angaaende
Sde Maaned med de Siste Sbu Jordlagde af ende arbeide
for 7 Aller 8te Aar Eidum, og blive nogen Ny afbygt, eller
Vanding, Mun Jan nogen ingen dog Jord paa bygninger
Steder, skriftlig ny ifølge Kongens Allernaadigste forord
ninges af 17de Aug: 1695. og 21de Jan: 1710. hvorfor
ing ikke Jaftnes Kand Jorden Jord det fra, Jan det Jan Jord
lagt, ifølge Jord dog ikke end Eidum. Mogens Ludvigsen i
Nydstrøbyen paa 32te gaard Sbu end ny Kongens Jaftnes Jord
nu Jordlagt Det Jaftnes Veste Sbu, af 29de Novembr: 1713.

Jeborne nÿ vinlöns at fan skal beholde sammen gaard sin liste tid,
vinde alt dens Eiendom bÿen dre tilliggre, og tilliggut saare,
derfore paa ing ikke Dömme inted kunde taste bruge, Mand
Mors Fadrefolk bör at beholde det som Laar til gaarden da fand
taste. Alle gaardmandskun bör stal Nemnes Fud, soÿ aldre fad,
dig Mand, saare ikke opsat nu Eidum holde paa Kongens ind
mark, og kunde beÿe Rÿmered, om saa der Fuld skulde af
bryde, derfore nÿ det alvorlig at Fud bliffue bestaaende,
dog om noget Land tilliggut af grunden bör der saa paa,
bör det at betales til Kongens Ombud, og Man
den bör bore paa kunstig 32te gaard, kan ikke saare nogt
til at opbedrage nogen ærlig af dennem alle gaardene af
grunden kan forfatte paa Gaard Fuldmand Landmaa
ling Kÿ Kjöbenhavn, Kand Aftr Brun Raberup Landmaaling, ikke saa
vel nogle til at indlegge nogen af Kongens Veÿer, Mun
det saade Nemt bidre at saa vel saade angivende det, som oÿ
righeden naar Skÿl af anden begÿntes, paa Rands Dannen
Proces, blufaan nÿ forbrag, og bör saa bör nÿdre Lön af
Kongen for det saa vel Landmaaling, derfore at saadan Fud
mande med Raadant og vinnen, svag at angive det, om nogen
saa vel Kongens bönder Eÿ, saa vel som Destrict rigtig at Fud
legge noget af Kongens Mark, saa det forbød Kandstrue nÿ
tide, og saa nÿe bönder Nemlig for Proceser, Fuldlegtid bör
Gaard Fuldmanden fra forskjellige Nÿe daar af og fremdra
lige at betale paa Kongens Ombörstue, saa der aarlig Rand
beliggende ufftre 1 Tilliger Meng Rimmerske af Fud Jord som
Gaard saare indlagt. Jn anden Indseende bör ikke saare
Skaard for sig tic Langtinget, bör og skarlig at betale det paa
Kongens Ombörstue, om noget Land gives af det de saa Fud
lagt. Men de Indseende indbyggere som nÿ Soldater, nÿlig
anden saadan Folk, saa dem nÿ angaaende Cemiteris til
Velbaarne Hr Brigadieren, Ober-Commendant og Amt
mand nÿ dennem at forfare ufftre de Høÿe Øÿe
Gaarne nÿ Sanctæ Collegio dets gottfindende og tinkalt,
Almÿelmeste Landing ikke Dömme nÿ dem for nÿ Fud
skrifte Dag, ufftre sidst afdet omtrÿstede nÿ Fudlagt siden
forrige Taxt Herr Fuldmand Ordre fuldkommen udgik, nÿ skikke nÿ
forbud given til dennem bör dette angaar, dem tilnoÿ
Lön saa, saa lidet forbud ufftre Lönen dog ikke nÿ forfict,

Huorfore ing ike nu kand dömme Anderleedest end formelt er, paa det bönderne effter saa mange aarss forlöb skal have giort forgiefves arbeide, og derofver blive faltige. Men paa det saadan indheigning af Kongens frie Marck en gang kand faa ende, og de Respective Herrer udj Cammer=Collegio deriss befalinger og anstalt kand blifve efferkommed, da maa ingen her effter legge noget ind af Kongens Marck, enten lidet eller stort, uden de derfor vil betale deriss Voldböder med mindre de her til kand faae Öfrighedens og Vedkommendess tilladelse, huilket meldess til Hutning I denne Dom som nu offentlig blifver afsagt paa Landtinget, paa det ihe nogen med u=Videnhed skal kunde undskylde, eller före sig self udj fortræd.

Dette saaleedest Rigtig effter Landtings=protocollen som derudj indfört findess paa folio. 513. indtil paa folio. 514. huiket

Testeris af.

P. Harding.

udstæd d: 7de Janvarij: Ao 1723.

Not: Ved Landtings=Rætten

Lit E.

Lit. D.

Ancker Müller fordum Lands

Dommer Jaa Bornholm Fæver aar 1714.

Dend 30 Maÿi 1 Aftagl: Gjennem Anders Mogen
sen af Clemmedstrysbye Jaa Tinge og Lit Dyal sandsbye
Mands Ting. Mandlig d: 7 Hvemand Andersen d: 19
Lund i Tinnemosen, d: 20 Andrs Mogensen d: 21 Jens
Andersen d: 26 Jens Jensen, d: 27 Mortensen
sen d: 28 Jens Hansen, d: 29 Jens Jensen d: 30
Jens Madsen, d: 34 Andrs Kastenskiær, d: 37 Hans Mon
sen, d: 41 Lauritz Andersen, og Jens Jørgensen indbyggere alle
Jaa Jord Ejere og Rang: Mænd Andre Ejere
Hans Jensen Schor saavel Andre Ejere, Angaaende en
Jord Jord brev indlagt af Kongens Marsk: Jaa Tinge
og Efterfølgende

Dom.

Hvad Denne Sag er Angaaende

De saa vel ved Aastedet indkommen dess forl:
Vedtegte, ved Vrum paa Aastedet og befundet at Dend 41.
Bonde i Clemmedstrysbye Lauritz Andersen saa vel det
Land, som Mar tvl Vrud Jord gaard paa nedkiempig sted, lidt
længere op paa Højden for det saar benævnelig
for Kiøbendes Folk, som af det Jorden Viden af Østre Landstr:
Jorder Dateret 18 Marti 1714. med der ind der tegnede
nu Dend Bønder af Clemmedstrysbye og Vester marksbyerne
Jens Skadstrift Vidner Rendsens, forvidnede Dom laa Vo
stre Ting Aarsbye og Nyekrysbyerne Indvirkning Dig at den Lng
Stue Aarsbye og Nyekrysbyerne Indvirkning Dig at den Lng
Ey Dyrkes nu Dyrkemen til store forbund, vtfærdig Jord saa vel
Indlagt af Nyeste Jord, som Vrdrum Dam, som de til dennis
Gaard Jord Vanding i omkommenen nu dem Indtagen,
og skal Jord Indgrøftning begyndelsen til Vrum Vej
Mandlig Enden ved Magnus Pile Plantning, og nu anden Side
Vester Pile Aakerskel bye, og Ved Lund Jord paa en
anden Side Pile Aakerskel bye Lauritz Andersen ikke at Jaa
Ind bygge Gaard til bør Lauritz Andersen ikke at Jaa
Ind Ejendoms Lund med Gang fra Engen Rand Rømm
Ind Ejendoms Lund med Gang fra Engen Rand Rømm
Ind befindent til forommelte Dam, og Vejen i Besvarelse

den fra hammershuus til Aakierkebye kand bli-
ve som dend altid tilforn veret hafver, men den lille
pladz, som er indlagt uden for Kiöttegabet kand icke ve-
re nogen til hinder eller Skade, huorfore det er billigt
at Lauridz andersen beholder samme pladz, ligesom dend
nu findes indlagt, angaaende det saa kaldede Kiötte-
gab, huorpaa nogle pretenderer det burde vere aaben
om vinteren, eller naar folck hafver indhöstet, da fin-
der ing huerken udi Loven eller efter billighed kand
dömme, at huor der icke er leed om sommeren at
nogen Mand er pligtig til at halde gab paa sit gierde,
for andres Magelighed skyld om vinteren og lade sin
Jord og Eng ved hiulspor eller Riiden forderfves, men
een huer med Rette, uden det kand skee foruden an-
dres Skade, bör at Reise paa Lande Veien, derfore er
Lauridz andersen icke pligtig til at lade nogen beholde
frj Kiörsel eller vey igiennem forneevnte Kiöttegab,
men hand der, saavelsom andenstedt for hanst grund
bör at beholde sit gierde u-nederkast; Paul Jörgensen
som hafver bygt et huus paa Kongens frimarck, uden
for bem.te 41. gaard udgierde, er en felt Piber udi Kon-
gens tienniste, og ihe nyder nogen besoldning derfor, el-
ler hafver andenstedt at boe, huorfore om hand som er fattig
nock tilforn, blef nöd til at afbryde dette huus igien kun-
de hand der over blifve Ruinered, da som dette ihe kand
vere Kongen til Skade eller nogen til fortred, er det billigt
at hand beholder sit huus bestaaende paa dend pladz som det
nu staar, i Sæhrdelished da ingen forbud til hannem er
giort, da hand det byyde; dog om hand der af efter u-por-
tiske mænd Skiönning kand betale noget aarlig, bör hand
at yde det udi ambtstuen paa Kongens Veigne, og Laurs
andersen paa bemelte 41.de gaard, ihe at hafve magt til
at oppebærge noget for pladzen eller huuset, efterdi det
staar paa Kongens frj Marck. En udbygger ved Nafe-
truls Persen boende paa Hans Monsens grund, hafver
indlagt omtrent 1 skieppeland hafrejord, som ihe kand
vere nogen til Skade, huorfore hand bör beholde det, dog
om noget af bemelte 1 skieppeland aarlig kand gifves til

Kongen bør saa og ydr del paa Embedsstanden og ikke, til
bunden Gaard Mandtall; Andres Rasmussen saa vid-
lagt omtrent 1 Tønderland saa vidt, for at undgaae
fremmed paa ingen Maade klages, Rand og ikke Vare nogen til
Skade, ellers saa vidt til forbrød, hvorfor det nu billigt at
saa bliffuer, dog ogsaa nogen Aarlig Afvast Rand betales
uffuer gode Mend tykke, bør det at ydes paa Embedsstanden
Gaard Madsen paa Hyngegaarden, Jens Jensen, Morten
Hansen, Jens Hansen og Erich Hansen, saa vidt jndlagt
tienlig stor del Engmarck bør udmed Enemerke, saa
vidt dog ingen ske Hyngemarck Klipper og ikke tienlig bør
udmed, hvorpaa Rundt Vore lidet gress, og bruges alle de
gien tient saa vidt nogen befalning, hvor vnder den Vare
forbuden, dan og at de saa vidt saa forstrecker dennis ind,
giver ikke ofver 100 Faders, saa vidt ingen skee og saa vidt
at del Dig Paalendske forfalder, til mind saa vidt de jo del lagt
mange beskiffne fra dennis Hyngemarck at del ikke ingen
tienligt at saa udgiende blev flet, Hvasom vdmen for
del forige vdmarck giorde new mange torffue graffue, og
Kuller Moradser, hvorved ingen Gieg omkom, dennem
og Hyngen mandrum, dampt Andre til stor Skade, Men dis-
giver del blev anderledis Del, saa vidt de hvor vmvidt, vmd
Midlen som disse mend Jndbrug, og dersom Layde Attester
Midler forklares, da bør Hyngen Jordbrug ingen Rand vare
til saa Kongl. Maj:t Jndkommers formindskelse, naar de
dersaa ikke for dig Aarlig betales til Kongen uffuer gode
de Mend Pigelse, del bør af saa grund uffuer bør ikke
saa vidt jndlagt, til Rand betales, og klages ingen mellem
Nabors, ellers Andre saa paa, men bør dem Ofver at del Rand
Vare disse bønder og Enke Hyngen til stor ey Skade, om del
blev saa vidt indgiver del bør vide. Hvilket de da
til Kongens Embedsmand, om saa vidt Mulig forbyde disse bø-
der til del de begynder, uffuer del bør paa vdmarck Rand vare
til Kongens Interesse, og afvogte store Skader for dennem
og alle Hyngen mandrum, Jndskrifft bør saa vidt del Aar
vel blifver opskaarende, hvorhos del ikke uffuer Hyngen
gier dens vide Allmuen de nye forbyde, og del Mulig kaste de

saa Stiger Bønder nervogne, om de dog nu sagde, dog i Sommer
besværlige tider Skiel oprette de gamle giorder, i Mang
om saadt Kongl. Majt. allernaadigst ikke Vilde bemelgat
de maatte nyde Sommer grund paa forrige maade, da
bøy de offrer at Kongl. Majt. Villie Sommer nye til
kiendt giorde, uden saa vidt den Rand, at forbyde
Sverrig indgiorder igiennem, paa forrige Pladser, paa det de ikke
Sver over Skiel Kommer tid fald, om de bleffve tilbage
gi, Med Sendes andersøm, og Anders Monsen saadan
det ligne beskaffenhed, offrer dog i disse gamle giorder stod
tvert over med Morad, skrøvde dog tide forrige Rende
giorde med strax eller andre giorelse, og Vay Sverrig
for ligesaa vel tørfangeröffns folk til stors skade paa
Sverrig grøg, som af disse fremlagde Attester Rand
forbrændis, hvorfor det og Lemiteris til Kongens
Anbetmand, vide sandt Vilde behage, saa vel at Kongl. Kon
gens Interesse, og bønnernes Conservation, saa Sommer
sinnes grund findes de udsendte Convoyer saadan
Sver i saadan tid, og beborde af mandskab, og saadan
Vinters Maaned, skulle ikke Sendlagt omkring Amtstue
landsfogder, som ikke Rand Vinn nogen tilstad,
uden de saadan folk til sine at kvittere dig Vel, hvor
som det nu billigt offrer de giør Kongens sinnelse, og
indrettendt andet saadan at Erfare af, at de beholder dette,
og ikke nogen aarlig Invard Rand gifves bør det at be
tales paa Embedsmend; og bønder nyder ikke nogen forl
indbygnere af forrige Sove, uden for Sommaand da
Sver sinnet grund staar at skiønne som nu forvidst, og bør
ret af mandskab Med klage ellers Mandskab, Sverrig for
Sendlagt mangen med til mandskab Raadgiver, skiekket
billigt at Sand beholder, saasom Sand forrige Sver Kongens
sinnelse, og saa vidt andet at erfare af, med sit
Sinde, og Sommer Sidste plads. Dog bør ingen Sverrig
sinnede den Kongl. Sverrige Deputerede til Cammer
Collegio Sverrig ordres til Kongl. Anbetmandens og andre
skrivelser, af 11te Juny 1709. at indlegge nogen
af Kongens skrivmaader, uden skrivelsens tilladelse

Med mindre nogen Kunde hafve Særdeeliss frihed her-
til, efferdi det som herpaa Landet Kaldess store Lyngen,
og strecker sig snart Langs og mit igiennem heele Landet,
fra hammershuuss og til Nexöe, med dend udi Samme
Lyng liggende Skouf, som Kaldess Almindingen er
Kongens frie-Marck, og icke nogen fælled, eller af dend
beskaffenhed, som Andenstedz udi Dannemarck, thi
Indbyggerne herpaa Landet hafuer altid nydet dend
frihed, at de derpaa hafuer hafft deriss Quæg og bæ-
ster i gressgang foruden Videre deraf at betale end
det som staar i Jordebogen; saa hafuer de og altid hafft
frihed til at ophugge, eller som det her kaldess Rifve-
lyng til deriss huuss behof udi fornefnte Lyng eller
heed, saasom udi de fleeste Sogner er Lidet eller
ingen Skouf; Men for Resten er det Kongens frie
Marck, dog var det tienligt, om en fattig Soldat.
huor det ichi Kunde Vere nogen til hinder, blef be-
vilget at Sette sig et huuss og dertil Nyde et Kaal
haue Ruum, paa fornevnte Kongens Lyngmarck
thi fattige folck Skulle og hafue huuss-Værelse, en-
ten en, eller andenstedz og jo fleere folck
her kunde Vere paa Landet jo bedre var det til
Kongens tienniste, og Landetz-Conservation.
huilket henstilles til Vedkommendes forsorg, og
ieg alleeniste Aller underdanigst, understaar mig
herom at giöre en Liden Erindring; I det öfrige
friekiendess de til hiemtinget Indstefnte Mænd
for böder udi denne Sag at udgifve, efferdi de
hafuer indstefnt Sagen for Oberretten, og der
Ervarted Videre dom. Iligemaade frikiendes de

og for omkostninger at betale, saasom de har jnd-
lagt dund omtuistede grund af Misforstand, eller
Enfoldighed, og paa Processen ikke kand vere noget
Anvent fra Ambtstuen, Ihmseende böuderne haf-
ver udstaaed omkostningerne til Landstinget. dis
til Vidnesbyrd etc:

Dette Saaleedis Rigtig efter Landstings Protocollen
som derudj indfört findes paa folio 476. 477.
og 478. hvilket Testeris af

P: Harding.

Not: ved Landstings Rettun.

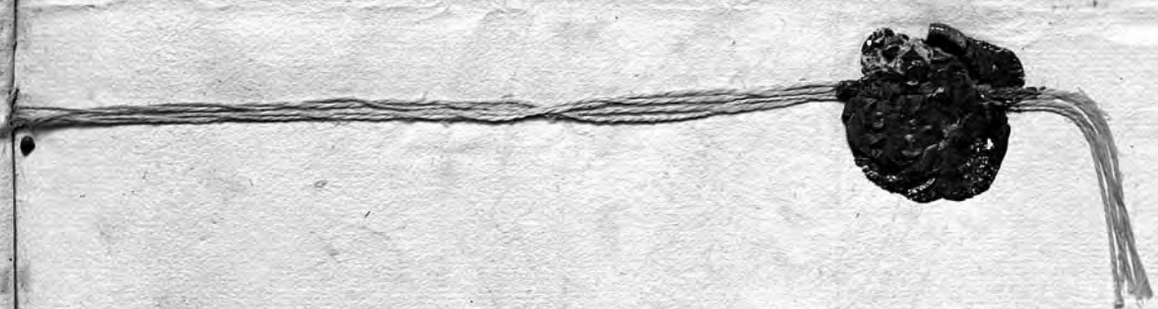

CC.

Holger Rosenkrandz till Demmestrup
Reg: Cons: Befalningsmand paa Hammershus og
Lehn Bornholm, Landsdom: paa Lolland,
Falster, Laaland og Langeland, Landsdom:
paa Reg: Cons: mit allernaadigste Herre
Christian Quartus, Hertug udi Slesvig Holsten
Grefve udi Oldenborg og Delmenhorst
Herre paa Frisenborg og Gottorp, Arfvinge
udi Norge, Hertug udi Sachsen, Engern og
Westphalen, Grefve udi Ditmarsken og
Stormarn, Herre udi Hadeln, Norden og
Wursten, Arfvinge udi Norge, Hertug udi
Sachsen, Engern og Westphalen, Grefve udi
Ditmarsken og Stormarn, Herre udi Hadeln,
Norden og Wursten, Arfvinge udi Norge,
Hertug udi Sachsen, Engern og Westphalen,
Grefve udi Ditmarsken og Stormarn, Herre
udi Hadeln, Norden og Wursten

Lit FF.

Høj ærbar og Velbaarne Mand.

Velædle Hr. Commissarier.

Gunstige Herrer.

Som jeg da ikke kand høre Haagen Evensen Hjelms ret-
færdige Sag for de Høje Commissarier uden
Hr. Amtmanden ikke er nær hos mig. Saa som mine
Øine ere saa svage, at jeg ikke kand læse eller skrive
saadelig ret uden paa det allerbedste Lys, saa
haver jeg ikke kundet faa det gjort, siden Hr. Jacob
Lund mig sidst besøgte. Saa beder jeg Hr. Amtmanden
mig ikke for ilde at tage, at jeg ikke selv kand
møde for Høje Herrer. Ikke heller kand jeg
sende mig nogen Skrivelse til Høje Herrer, men
maa bede Hr. Amtmanden, at han vil være mig
saa god, og lade mig vide, hvad Høje Herrer
ville have mig til at svare, og hvad Hr. Amtmanden
selv synes mig at gjøre, saa skal jeg
rette mig derefter. Og haaber jeg, at Høje
Herrer ikke ville tage mig det ilde op, at jeg
ikke selv kand møde for Høje Herrer, da
jeg ikke selv kand skrive mig det for Høje Herrer
at jeg ikke kand møde for Høje Herrer, da
jeg ikke

Lit. G

Lit. GG.

Höy Edle, og welbaarne Her Brigadier
Over Comendant, og Amptmand, over
Boringholm, Her Johan Hindrich Von
Pippen: Höy bydende Herre:

Jeg underschrefne Niels Olfsen, hiemmehörende
i Rödtscherdog, har min allerydmygeste bön
for Hannem at Andrage:

At saa som befindes en deel bönder, ved
derres vrolighed, har til deres gaarder ind-
hegnet en del vd marches iord, og ved aller
naadigste anbefal, som mig er beretet, same
iord, igien, at udlegge, eller give bilighed, der
af til hans Kongl. Maytt, og som fornemes, at
nogle, som har indhegnet, som melt er, er ej benöyet
med de allernaadigste beschiedne Comisariers
forretning. Alt saa er min aller-
ydmygeste bön, og begiering til hans Höy velbaar
at ieg maatte nyde for Stedsmaal en gaars ind-
hegnet iord i ovenmelte sogen, og her ved aller
underdanigst er byder mig til aarlig at give, og
udreede der af, saa meget som de höy til beschie-
de Comisarier, skat der af, til hans Kongl. Maytt
har paalagt, som ieg til rette tid i deres Kongl.
Maytt Ampt Stue, nest guds hielp, vel, og schal
Leveere, dog i fald, at ieg som er en fattig
mand, ey schulde staa til troende, for skatterne
at udreede til sin tid som rört er, da vel ieg
forschaffe Caution paa et eller to aar der for
og allerydmygest, i aldunderdanighed, ved en
god forhaabning, vel formode, at hans Höy
velbaarenhed, bliver mig behielpelig, at ieg
der ved kunde bekome et lidet stöche bröd for
mig, min fattige hustru, og tilstundende börn
skyld, og her ved nest beste ynsche til gud

Rödtscherdog
d. 30. 7bre
1721.

Her bliver Höy Edle, og
welbaarne Her Brigadiers
allerydmygeste, og underdanigste
tienner
Niels Olfsen

Lit. F

Lit H H:

Vaa Vom af Vor Indbyggere Vdbyggere Alle Bønder I Nørre Herred for Bestilling Ingiert Vores Landsfadig Kristelig Minde Aast, vnd grunds Vd Maalinges Indgaaelsen og dets Med Land Mod Widere Som der Vnd Kommer, dog nu det saaledis, det Vi Land Mind Endnu af os i 50 Aar og nu Ikke Mer og Mindre, og Ydre Mure som Vi Fæster Fæst af Vore Forfædre, Landt at Vore /:

At I Kammer Tid, Maatte ingen Indsagne Eller ind grøffte, Vogne af Vd Maaling Vdsyn Vi Vnder Bekiemme Ostrig Fuld for Tolv Dre Kier, Falder Nitte Vi Fiede Fæster: Som saa Landet og Fæsterne Continue -ret Vil for Nogen Ofter 21 Aar siden Begyndte Endnu Vinder At Vage Brest og ind grøffte, Ofte Vogne Brug Vige Som Vi Fæste Maatte Vil og Vor Vor Bast Bekiendt, og Bast Jord Eller Vnde at I Vilbagove Skienderal Aarhuus Vil Vor Gaarde Jos Kammer Og Vilde Fæstere Tillandelse at ind Fage nu Ford af Vd Maalinge Fæ Vil Gaard Maatte Vlyi Land Fæst ingen For Tabt Den Vil Forden Vider Eller Nogen /:

Og Fæstere Vi aldrig andet Fæst Eller Vist af andet End Vd Maalinge Fo og Fæstere Vores Fams Kongelige Majest Vil -rende ikke Fæger Fæstere Vi Sidst Eller Vist Som Nørre Herred Nogen Rent Maaler Fiede Widere Land Som Vinderne Egner sig Vil Vil Som Vore Mast Vd Maaling Det Vi Taldne Fæst og, og Saa Mast Vi Det Fæster Sarlig Gaarde af Vi Ingiert Vores Land Fæstere Mogtige Gaarder, og Havind Maaler af Ager Eng og Skov Som Vore Den Fæstige, Dre Med Maa Laade Vi Nogis Samme Vidt og aad Stat En Bre Land Bekiemme af Vd Maaling /:

Ydre Mure For Det Vo Maaling og Fegen Vinde Mark at Vd M. Maalinge Fo og Fæstere Vores Fams Kongelige Majest Vil Fæste Ostrig Fæster Som Vi Sammen Vil Som Meldet er, at Vi Vøgte Ostrig Fæ Fæstere og Vildaadelse, at indlegge Nogit af Vd Maalinge Enkelt Vi Vor Strand Vd Maaler Eller andre Vi Vadefis Brett Fæstere Vil Vindue giørd Vi Nødig at Vøge Vildaadelse Omvinderne at gaae Vi Mogtig Skieder Vi gamle Vogter og Dag Vaande Ostrig Fæs Vildaadelser Vilkor Klarer Fuer Vd Vindue med Fiern Dømb er og Fæstere Fæ gaa Fængsis Vd Maaling

Mere, Det Ved Vi alle Vd Maalinge Fæstere Vinde Vil Vilkaar gaar Jage For alle Creatur, om Sommer Tider Mast Fos Vor Vorgue Vønder Vdbyggere og Fiske Eiger og alle Vnderdanige Vd Maalinge Ford Fader Vil Vd Maalinge Eller Vi, Som saadan

Vi dj gamme Bd Jafter Vidt Continuert og Maatt af dette Syste

5 for Ind I Obre Herret, og Mange Gaarde Jaude af Pangen Jaa Vel
Ofrigt Kjøre det inddrat af Vd Marcker Jafter Lundet Jo Commis
Dat Vj Mindre eller Jrlle Jiuat Jaalde om Jur medrett Grund
Dwrid ind Marcker Aldre ikke Kr Vd Marcker, eg dare Jom Jafter
Vd Marcke gjorde Kr ikke Jaa Jafaret, Jor Medrett Jaa Jamme
Jaadre Kr Dispat Med Aur Jtrem, og Kjøpar, og anden Ubrygnin
Jaa Jaa de inddrat I Jaa Maader Jaud Kr Jamme Jr Jiie Naadir
Vd Marcken /=

6 andre Bønder der I Mod Grund og Jafter ind Lagt, Jaa
Gladjnr Jaa Kjø Ofrigt anden, og Grund det af Kreigar Ofrigt
Bretter Vedbygninr Jaa nu Dyl, Jom til Jammen der af Maagi
Jaatt og Arbeyde Aarligen, Jom Jammen Jaa Laggin Mannig
Mant Jod nu Dyl, Jom Nogle Aadre Kr dvager Kj til Mange
gange, at Jundens Jafter oppe Kaant, og Naar Jom Vedbygninr
Nu ikke Kengner Jaud gikte Jaa Mignat Jom Jammen Jaa Lagi
Maa Jand Jaa Jaa Kreag og Jord Jaa Jiie Jaa Jiigelje af Jundn
Jom Jiiefat Kr Kid Lag af Vedbygninr Ofrigt, maa Jand
dat Jag Jaadare og Lage dantare Jaad Jundn Vil ende
Jammen Eller og Jaad Jal Kvide Hiiefat Mod og Jagdat
Kaant, dar Med Maa Jaadren Jaadj Mage, og Jaa Vigat
Jaa Jord og Jiie i Jaa Maade, Jom dog nu Kjøgat og Kvidat
Op og Jammat i Kvig Jaa Pangen Vd Marcks Jord, og dar
Med Mange Aldet, Tiedat Jaa de Jengger og Bilhet, /=

7 Og Kr Jor Nu Jaa Jandat Jorde Kiren Kr Jaa Jor Jaa dje,
Jammedat, at Jor Kr Mange Jaattige Jaad, Jom Kraag nu Kil
Jord, Kil Jiige at Jundt Jiiendt gainder og Kaan Med Jaa at Maa
gisid Jaa Kr Jamme Jiippa Kjøg Jaud 2 Marck, Jaa at Maa
Jaadre Jord Kaant, og Blandt 3 Marck, Jaa nu Jaa Kr Jaa Jaud
Jongi Kr Jammen Kil 3 Marck, Jom dog Jnat Mosta Kr, af Vd
Marck Jordan, Jor Kaant Kiendj, Jaa Kvidt gaar og Jafter dat
Kil gaant, Med Vd Marcks Jordnr Jnat Kj Vid, Nu gaa
Nogle Kaar Kid Jom Medat Kr /=

Og dat Jund Almegattige Jund Jaa Kjøde at disse Vd Marcker
Bønder Jkilde Jne Vd Jaa Mange Aldre gaa Jke Mage af Jaa
Vd Marcken Jaaledid Jom dj Jaa Langt Kda Kr Jaa Jaa
Kaa Kjendig Jid Jaa Bangsalen, Jaa dj Jattige Jom Ude aldrig
Kvidte dj Jattigkaadjga, Jaa dle Kj Kr dog gandje Jaa
Eller Commissionens Kiigen, Kattrelje og adfard,

Saa det er Nock at befrygte for Mange Matte vil tage af Landet, om dy icke kunde Søge Hans Maytt. Naade og Nyd Hielp og beschiermelse, Efter som alle Reede tuis at de fatte Som haver stadet af Vdmarcke Jord, de dend Nock skal Miste Eller giffve saa Meget, som bunden vil hafve af Vdbyggerne, Ment om det Maa blive som for er Meldet Ved Commissionens Indrettelse er der ingen schade Ved, Hvem som har faad Vdmarck Jord af Commission at fæste, saa som det betaaler sig self baa indfæstningen og den der paa satte schatt, Hvilket Vi paa at paar kars tid god schire Lov! hafver Vaert at fornemme, At det saa ledit bestaar i ald standhed, Land og Vil Vi Ved Jøyeste Ed Ved staa og be træffte huor og Naar for Langis Som Med Varis Egene Hænders underschrifft dette Vi be trefter

Datum Nørettere Ts d. 10 Oktober 1722

Alle Jammelsen
Niels Pedersen
Jens TPS Pirsten

Allemadsen
Hans HS Jønsen per PS Lørsen

Lars LHS Hansen per PHS Hermansen
Niels NHS Hansen
Hans HHS Hermansen
Man MPS Pertt
Suen SAN Andersen
Suen SHS Hans
Hans HS Jensen
Jens IOS Olsen
Jørgen HS Hansen
Hans HMS Mekelsen
Per PIS Jonsen
Jens IMS Mallisen
Lars LS Larsen
Jørgen IIS Jørgensen
Niels MS Larsen
Hans HS Jørgensen

Mads Sørensen
Poll PIS Jonsen
Erich EMS Mads
Christen C Christensen
Lars LMS Michelsen

HSS
TPS
PNS

No. 29

Lit. F. No. 6

Denne Pakke No. 116 blandt Commissions Forretninger
er baant fra Kam-
mer Archivet 20.
April 1822